

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut
Fiókkiadóhivatal: Museum-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonkint **2 krajcár**

Az előfizetési díj az eddigiekre fele:

7 frt helyett 7 korona félévre

3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre

1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy órára

Javult helyzet.

Budapest, február 9.

(v.) Ugyanaz a Pitreich tábornok, aki az osztrák delegációban ugyancsak pattogott, ma szelid fuvolahangon beszélt rólunk — nekünk. Sohasem hittük volna, hogy egy tábornoki waffenrock mögött ilyen lírai ömlengésekre lepleződő szív doboghat. S ez a költői melegség, ez a lágy lendület mennyi finom diplomáciát rejtegetett! Minden egyes mollaakkord egy-egy kényes pont mellett való el-suhaná-át leplezte annak a katonai fölfogásnak, amely a minap az osztrák fórum előtt feszélytelenül, teljesen a kedve szerint nyilatkozhatott meg. Ezt a hadiműveletet sztratégiai nyelvvel *Verschleierungsmanöver*nek hívják Bécsben. Áll pedig e manőver abból, hogy sűrű rajvonalatok bocsátanak ki, amelyek mintegy fatyolszerűen takarják el az elrejtendő mozdulatot. A kibocsátott rajvonalatok Pitreich beszédében a költői hangulat helyettesítette. Csak azt szeretnők tudni, mi volt igazában az, amit a hadügyminiszter ur fátyla el akart takarni? Az osztrákok elől akarta-e elfedni, hogy a magyar közjogi hathatóság leckét kapott időközben Tisza Istvántól, vagy előlünk kívánta eltakarni, hogy

közjogi eretnokségéhez még most is váltig ragaszkodik? Bodóné is egyébről beszélt, mikor a bor árát kérték tőle. Vajjon nem akarta-e a hadügyminiszter ur ma egy cs. és kir. himnemtől Bodóné szerepét játszani?

A parabólaközlő kilépve, szívesen konstatáljuk, hogy Pitreich az elmondott expozéban elfojtotta mindama sérelmes kitételeket, amelyek elég kihívóan ott parádézhatnak még a ki-
szóztott expozéban. A kérdés csak az, hogy ez az elhallgatás a visszavívást is jelenti egyszerűen. Mai beszéde nem zárja ki az utóbbi esetet, de nyitva hagyja az előbbi eshetőséget is. Így hát a delegátusok földadata marad, hogy keresztültörjenek a lírai fátyolon s kiderít-ék, mi rejtőzködik mögötte. Annál is inkább, mert eme lojalitás és igazán meglepő hangú beszédében is rábukkanunk itt-ott egy-egy kifejezésre, amelyet szó nélkül hagyni alig lehet. Így például bajos bele-nyugodni a hadsereg közösségének amaz értelmezésébe, amely azt, ami közös, mégis egynek, egy egésznek mondja, olyan egy egésznek pláne, amely nem szorítkozik a vezetés és a szervezet egységére, hanem a had-
ügy számára anyagi egységességet is követel. E tétel mellett nem szabad szóltalanul elsiklanunk. Mert az a nízus nyilatkozik meg benne, amely tágitani akarja a közösségnek törvényszerű terjedelmét. A kiegyezési törvény világosan megmondja, hogy mi az, ami a két állam hadseregében egységes lehet. A vezetés és a szervezésen kívül semmiféle egységet a törvény nem enged meg. Minden egyéneknek tehát közösnek kell lennie a hadseregben, vagyis olyannak, ami kizárja az egységet s amiben a kettősség jellegének paritásosan kell jelentkeznie. Ha hát a miniszter ur olyan egységről beszél, amely tulajdonképpen a vezetés és a beszervezeten, ha pláne anyagi egységességet emleget, akkor törvénytelen fölfogást vall s akkor maga ütközik bele

abba a saját doktrínájába, hogy a hadseregnek az 1867: XII. törvénycikk alapján kell állnia és fejlődnie.

S itt újra fölmerül a kérdés, mennyi értéket tulajdonítunk Pitreich ur amaz erősködésének, hogy a hadsereg tiszteletben tartja Magyarországot törvényes közjogi állását. Ez a formula így szépen szól. De vajmi kevés benne a megnyugtató. Mert azt a kérdést kell a hadügyminiszter mellének szegezni, hogy mit értenek hát katonáék a Magyarországot törvény szerint megillető közjogi álláson? Nyilván nem azt, amit mink. S nyilván azt sem, amit a törvény. A törvény szerint és szerintünk a magyar állam szuverénitása fölött nincs egy magasabb rendű szuverénitás, amint a katonai fölfogás mindig gondolja és néha hirdeti is. A monárkia nem olyasvalami, ami Magyarországot fölött van, hanem olyasvalami, ami felerészben Magyarországból áll s amiben tehát a magyar állam jellegének Ausztria állami jellegével együtt és egyenlően kell érvényesülnie. Mindaz, ami közös, tehát a monárkia s a hadsereg is, a magyar állam korlátlan szuverénitásából merítette létét s meríti folyton jogcímét. A monárkia és minden közösség tehát nem cél, hanem eszköz csupán a korlátlan szuverénitásu magyar államnak az örökös tartományokkal való oszthatatlan együttbirtoklására és kölcsönös védelmére hathatóság tételére. És ennél fogva nem a magyar alkotmány tartozik meghuzódni ama határok közt, amelyek a hadsereg a maga katonai szempontjából elfogadhatónak vél, hanem a hadsereg tartozik beleilleszkedni ama közösségi keretbe, amelyet a magyar alkotmány szab meg neki. Pitreich mai beszéde azt mutatja, hogy minapi tévtanait már kezdi felejtetni, de nem mutatja azt, hogy a helyes közjogi fölfogást már megtanulta volna. Haladást már látunk, de odáig még nem jutott el Pitreich ur, ahová igyekeznie kell.

TÁRCA

A vízözön.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

A vizek felette igen nagy erőt vettek a földön. Minden magas hegyek béborítottának, melyek az egész ég alatt vagonak. Tizenöt síngel nevek-dénes a vizek feljebb a hegyeknél, minokutána a hegyek béborítottak vala. És meghala minden...
Mózes I. VII. 19. 20. 21.

Mióta Loisy abbénak annyira meggyűlt a baja a római pápával, többször elővettem a Károli Gáspár bibliáját, lapozgatva benne, hogy vajjon hol, merre és miben vannak azok a nagy elmentmondások, melyek fültövon ütik a természettudományok igazságait. Mert mondani mondják, le is írják mindenféle alakban, hogy a biblia lépten-nyomon rálep a fizika lábujja-hegyére, kitekori nyakát a geológiának, a modern fejlődést pedig teljességgel fölruja. Lássam hát, hol ellenkezik ez a Loisy a bibliával geológiai szempontból.

Hát itt van első helyen a nagy vízi tragédia, amelyivel, az emberek gonoszága miatt, el-töröltetett az egész univerzum. Ez a tragédia nagyon korán, egészen zsenge korában érte a földet s bámulnom kell benne az Isten hatalmas kiesinyességét, amelyivel az emberek rossz-sága miatt úgy törli le a kisujjával egész pompás alkotását, mint ahogy gyermekeink törölnék le egy-egy nagy-nagy számot a palatáblájukról. Mi-
csoda Isteni kedvtelés az ilyen!

Hanem ez egészen más lapra tartozik. Én a

modern geológiára vagyok kíváncsi. Mi igaz abból, hogy a Himalaya fölött is tizenöt síngyre volt a víz? Hát abból, hogy a Noé hollója és hírívő galambja napokig ott tudott keringeni a Davalagiri orma felett terjengő ritka levegőben? Hogy se a holló, se a galamb nem hullott alá a vizekbe, holott abban a ritka, hideg atmoszférában sem röpülni, sem pedig lélekezni nem tudott? Hát mindegy. Tudom, hogy azt mondják, hogy hiszen nem is ott volt ez a nagy vízi katasztrófa, ahol a Himalaya bércei vannak, hanem Ninive környékén az Eufrates torkolata körül, ahol csodálatos nagyságu vizililiomok, lótuszvirágok és népmesék nyiladoznak. Ahol olyan erős az istenhitt még manapság is, a Loisyk és Harnackok korában, hogy mosolyogva felelnek erre az ellenvetésre, mondván: Hát hiszen éppen abban van a csoda, hogy miközben minden élő állat belehalt a nagy katasztrófába, a világ urának könnyű volt megcsinálni azt a kis dolgot, hogy a holló is, a galamb is meg tudott élni abban az iszonyatos magasságban.

Hanem azért jobban szeretem azt a regét, melyet az Izdubar eposz regél el ugyanerről a földindulásról. Sokkal realisabb a Mózesénél s sokkal kevesebb fantasztikus. Az van benne, hogy Izdubar, az ifjú asszír levante Mezopotámiába utazván, ösztetelalkozott Urahn Hasis Adrával, aki pedig senki más, mint az asszír Noé. Ez az ember aztán elbeszéli Izdubarának, hogy miképpen történt a nagy özönvíz. Mindenben úgy mondja el, ahogy a bibliai Noé, csak hogy valamivel több geografiát tud amannál, mert azt is megmondja, hogy az istenkísértő gonosz emberek Surippakban laktak, az Eufrates torkolatánál s ezek miatt kellett elpusztulnia a Ninivétől délkeletre fekvő völgynek.

Ez már világosabb beszéd. A szituáció egészen tiszta, meg lehet nézni a térképen. A Perzsából északi végében valami rettenetes földindulás

olyan hullámot produkált, amely úgy elsöpörte Surippak városát, mintha kártyából épített házak lettek volna benne, amire van elég példa a történelmi időkben is. Az Izdubar eposzban szó is van róla, hogy megreszkettet a világ s hogy a talajvíz is kibugygyant a földből. Arról is esik említés, hogy a Noé bárkáját fölfelé vitte az ár Ninive felé s a szélvihar messze elhajította a tengertől. Ha szélvihar is volt, földindulás is volt, felhőszakadás is, akkor a geológia így állapítja meg az egész dráma lefolyását: 2348-ban Krisztus előtt (ez a szám Luther Mártontól származik) rettentő ciklon kerekedett a Perzsai-tengerből, amely megerősítette a földindulás hullámain, a golf vizeit belekergette a mezopotámiai síkságra, megnövesztette a folyókat s utójára felbőszítette képében szállt le a szerencsétlen tartományra, amely az Eufrates és Tigris mentén túl nem terjedt s mindössze hatszáz-kilométernyi terület volt.

Hatszáz kilométer! S ezt a biblia úgy mondja, hogy az egész világ. Egy kicsit nagyítottak ezek az emberek, de a hatszáz kilométer mégsem fogadják el a geológusok szentirásnak. Van olyan is, aki egész bizonyosan veszi, hogy Dzsungária, a Góbi sivatag, Turkesztán egy része is víz alatt állott. Ha pedig víz alatt állott, hát akkor az már valóságos tenger volt. Még nevet is adtak a képzőelmélet tengernek. Azt, hogy Középázsiai óceán. Ennek a Középázsiai óceánnak pedig regénye van Az, hogy egyszerre, se szó se beszéd, elpárolgott, mint a kámfur, vagy nekiindult a Balkás-pusztáknak olyan rettentő vastag sugárban, amelynek szélessége huszonöt kilométer volt. Mélysége pedig ötszer láb. Ez a borzasztó víztömeg aztán olyan sebességgel iramodott neki a pusztaságnak, hogy négy-százaléknival jutott előre másodpercenként s eszeveszett futásban olyan símára kőszőrülte le a hegyek oldalát, mintha az amsterdam

Az elől sem zárkozunk el, amit a hadügyminiszter ma a hadsereg óriás és érzékeny organismusának átfelkészítésénél kövendő óvatosságról mondott. Igaza van: csak fokozatosan és nagy elővigyázattal lehet az ilyen metamorfózisokat megcsinálni. De nincs igaza abban, hogy harminchat év óta ez a fokozatos és óvatos haladás csakugyan végebe is ment. A hadsereg ma is ugyanaz a *capite et membris*, ami volt 1867 előtt: minden ízében osztrák, a magyar államigazgató s emennek nemzeti tartalmát következetesen ignoráló és sokszor kihívó módon fumigáló, magát a magyar alkotmánytól szántszándékkal elszigetelő. Semmi haladás e tekintetben nem mutatkozik. Külső változás is csak annyi történt, hogy a cs. meg a kir. közé közbeszúrtak egy-és szócskát. A nyakravaló könnyiben változott, de a kutya egészen a régi maradt, ahogy a spanyol példabeszéd mondja. S nagyon téved Pitreich ur, ha azt hiszi, hogy a hadsereg dolgai azért állnak olyan rosszul, mivelhogy mi nem tudjuk elfeledni a multakat. A bajnok forrása épp ellenkezőleg, ott van, hogy a hadsereg még most is ragaszkodik ama multhoz, amelyet a közjogi kiegyezés eltörölt, s még most se akarja magába fölvenni azt az új szellemet, amelyet a dualizmus alkotói akartak beléje plántálni. Ha Pitreich ur minduntalan emlegeti, hogy a mai armádia nem zsoldoshad többé, hanem néphadsereg, akkor ám gondoljon egy lépéssel tovább s fontolja meg, lehet-e a népet bevonnai a hadseregbe, de emeből kirekeszteni a nemzetet? Ha kívül hagyja a nemzetet, akkor mesterségesen hántja le a népről mindazt, ami katonai szempontból a véderő emberanyagát beasés teszi: a lelkesedést, az önfeláldozást, a halálmegevetést, a vitézség megannyi gazdag kuforrásait, és akkor automatikát kap a kaszányába, akik unottan, lendület nélkül, merő muszájból hordják a katonai szolgálat súlyos nyűgét. Ilyen anyaggal lehet manővereket csinálni, de csatákat nyerni nem.

Ezzel pedig bucsuzunk a hadügyminiszter beszédétől — egyelőre. S áttérünk gróf Tisza István nyilatkozatára, amely nagyon megnyugtató, sőt öröndetes meglepetéseket is hoz a nemzetnek. Készségesen elismerjük újra, hogy a nevelésügyi nemzeti reformok valóban mélyrehatóak és kielégítő terjedelműek. Ha garaszkodás nélkül vetjük őket latra, el kell ismernünk, hogy e reform teljes végrehajtása után minden, Magyarországon képzett kato-

dami köszörülő-műhelyekből kerültek volna ki. A Kaptagai-hegy oldala ma is olyan sima tőle, hogy eleszik rajta a napsugár s úgy szórja szerte széjjel a sugárkéveket, mint valami óriási tükör. Aranyosak tőle a mezők virágai.

Mikor a tenger ilyen merész kirándulásokra indul s így emészti el önmagát, annak borzasztó következményei vannak. Bizony abba belepusztult, ami élő teremtés volt a síkságon. Akit nem a vízár kapott el, az belehalt a dögvészes levegő mérgeibe. Télen száraz hidegek jártak, nyáron esőtlen, száraz forróság. A tengeri klíma se boldog, hogy tenger nélkül maradjon. Szárazföldi klíma lett belőle, amibe megint belepusztult az ember, ha nincs hozzá szokva.

Ilyenformán esett a föld első, nagy tragédiája, amelyről írásbeli följegyzés is van. Azóta sokkal különb is történt. 1876-ban a Brahmaputra táján százezer ember pusztult el a víz szeszélyeitől s 215.000 ember ment tönkre a tragédia után. A Ganges deltája pedig 1737-ben csinálta meg azt a guszagot, hogy háromszázezer embert döntött hullámkarjaiba. Ezt is, amazt is, megmagyarázták a geológusok s dehogyan jutott eszükbe, hogy a jó Istennek hozzák kapcsolatba ezeket a borzalmasságokat.

Pedig itt van a kérdés. A jó Isten csinálta-e a dolgot? Legalább a teológia szempontjából ez a nagy kérdés. Csakhogy szívesen megkerülöm ezt, ha másként nem lehet, és úgy teszem föl, hogy büntetésből szakadt-e annak a sok százezer embernek az ár a nyakába . . .

De mégse. Kár bölelni. Loisy abbéknak elég baja van vele. Ezen a ponton le is teszem a bibliát. Becsapom a földet s azt mondom:

— Ugy! Most pedig beszéljünk valami egyébről, vagy ha jobban tetszik: imádkozzunk egyet!

natisztnak a magyar nyelvet teljesen kell majd birnia. Ha nem sajátította el kellő mértékben a növendék, akkor megbukik a vizsgán, mert a tantárgyak egész sorozatából kizárólag magyarnyelvű lesz nemcsak az oktatás, hanem a vizsgáztatás is. A meglepetés pedig, amit igaz örömmel kell fogadni, abban áll, hogy ez a reform nem csupán a magyarországi katonai tanintézetekben lép életbe, hanem a magyar növendékekre nézve az osztrák területen elhelyezett tüzérségi és lovassági hadapródiskolákban is. Ez több, mint amennyire a kilences-bizottság gondolt s munkálataival a kormányt kötelezte. És több annál is, mint amennyire a kormány a saját programjában kötelezettséget vállalt. Merjük mondani, hogy ez a ráadás, amely osztrák területen is érvényt szerez a magyar nyelvnek, az első lépést jelenti katonai téren az igazi paritás felé. Egy második öröndetes momentuma a mai napnak, hogy ismét visszacsínálódott egy *soha*. A minap ugyanis Pitreich ur az osztrákok előtt azt fejtegette, hogy a tiszteknek honosságuk szerint való elhelyezése olyan elv, amelybe katonai szempontból a hadügyi kormányzat nem fog beleenyugodni *soha*. Ma pedig a miniszterelnök a közös hadügyminiszter jelenlétében és őrá való hivatkozással szabályul e tekintetben azt jelentette ki, hogy a magyar honos tiszteknek a jövőben a magyar csapatoknál kell szolgálniuk s hogy ez a szabály — a nélkülözhetetlen kivételektől persze eltekintve — két és fél év alatt végre lesz hajtva az egész vonalon. A hadügyi kormányzat tehát megint kénytelen volt egy *sohát* lenyelni. Bizonyára nehéz küzdelmek előzték meg a kulisszák mögött ezt a fordulatot, küzdelmek, amelyekben Tisza István a magyar törvények álláspontjával szállhatott síkra a közöndemes szólalmokkal maga-magát elkábító katonai prepotencia ellen.

A summája pedig az egészek az, hogy amit harminchat éven át hiába vártunk, a nemzeti szellemnek a hadseregbe való bevonulása most csakugyan valósággá kezd válni. Ez az érdem kétségtelenül az obstrukcióban kifejezésre jutott hallatlan nemzeti erőfeszítésnek az érdeme. E nyereség kivívása után igazán áttérhetnénk immár a rendes parlamenti munkálkodásra. A további harc nemcsak meddő maradna most, hanem meg is őrlné az amugy is kimerült erőket. Új erők gyűjtése az új küzdelmekhez, amelyekben új sikereket kell kivívnunk: — ezt akarja a nemzet közvéleménye.

A delegáció.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, február 9.

A politikai helyzet fejlődésének összes szálai Bécsbe helyeződtek át, összes ható tényezői ott vannak együtt, ott van tehát az egész helyzet is mindenestől. A delegáció mostani létszámában határozódik el az egész parlamenti krízis kimenete jobbra, vagy balra. Konstatálhatjuk, hogy tegnap óta jobbra fejlődött. A tegnapi dolgok után reményekkel és aggodalmakkal várták a mai napot. A remények ugyan nem egészen teljesültek, de viszont az aggodalmak egészen nem teljesültek. Pitreich mai beszédje általában jó impressziót tett. Voltak ugyan egyes részei, amelyeket az ellenzék megtámadhat s bizonyára még is fog támadni, de közjogi sérelem nem volt benne. Egészen véve a közös hadügyminiszter beszédje katonai szempontból, gróf Tisza István miniszterelnök beszédje pedig politikai szempontból megnyugtató.

Hogy a delegátusokra jó hatással voltak a hadügyminiszter nyilatkozatai, az nyomban kitűnt. Rakovszky István elismerését fejezte ki a beszéddel szemben, amiből a néppárt jövődel magatartására talán — mert hiszen a néppárttól szólva, a talán sohasem fölösleges — biztató következtetést lehet vonni. Ugron Gábor pedig, bár kritikával, de támadó el nélkül foglalkozott Pitreich beszédjével. Hogy kritizálta azt a beszédet, amely a

hadsereg közöndességének szükségességét vitatta, az természetes; ám hogy a támadás elmaradt, ez talán szintén megöndeng némi következtetést az obstrukció ellenzék elhatározására. Ugy hogy nem kell egészen alaptalannak tartanunk a kormány németnyelvű főhivatalosának azt a reménykedését, hogy a delegáció ülésének befejezése után az obstrukció magától megszűnik.

A helyzet mérlegelésénél figyelembe kell még venni azt is, hogy Tisza István ma a katonai oktatásra nézve olyan reformot is jelentett be, amelyről a kilences-bizottság programjában nem volt szó, nevezetesen, hogy az Ausztriában elhelyezett tüzérségi és lovassági tisztképző-intézetekben is olyan mértékben fog a magyar nyelv a magyar növendékek oktatásában érvényesülni, mint a magyarországi intézetekben, — amiről gróf Apponyi Albert is elismerte, hogy haladás az eredeti programhoz képest — továbbá, hogy Pitreich korrigálta a jelvényekről való tegnapi nyilatkozatát, kijelentvén, hogy nem egységes jelvényeket értett, hanem együttes jelvényeket. Mindezek mitigálták a helyzet alakulásának azokat az elemeit, amelyek a rosszabbodásra nézve aggodalmakat keltek, és erősítették a békés megoldás chanceit. Az összbonyomlás mindenképpen az, hogy a helyzet tegnapi napról mára javult.

Egyébiránt ma még tulajdonképpen vita nem fejlődött ki a hadügyminiszter beszédje körül; csak egyes kérdések hangzottak el. A vita igazában holnap kezdődik.

A delegáció hadügyi albizottságának mai üléséről a következő tudósítást kaptuk:

A szabadalvúparti delegátusok hangulatáról kiküldött tudósítónk Bécsből a következőket jelenti telefonon:

A közös hadügyminiszter mai exozéja és gróf Tisza István miniszterelnök beszéde kimagasló eseményei az ideai delegációs tárgyalásoknak s egyúttal jelentős mozzanatai a politikai helyzetnek. Az egymást kiegészítő két beszéd közveien hatása határozottan jó volt. A delegátusokat módfelett kellemesen lepte meg Pitreich előzékeny hangja is, a fejtegetéseknek érdemeleges tartalma pedig teljesen megnyugtatta affelől, hogy a nemzeti törekvések abban a mértékben, amelyben azokat a magyar politikai közvélemény ezidőszert megvalósíthatóknak itéli, biztosítottaknak tekinthetők. Pitreich hadügyminiszter katonai szempontból, Tisza miniszterelnök pedig politikai vonatkozásaiban állította a magyar hadügyi albizottság elé a tervezett reformokat, melyek a katonai nevelés magyar szellemű szabályozásában csuesosodnak ki; kiderült ma az is, hogy az utolsó napok sok taktikai hibája nem lesz tovább befolyással a politikai helyzet alakulására, amely elé most már határozottan kedvezőbb auspiciummokkal tekintenek.

A többséghez tartozó delegátusok megnyugvása nyomban kifejezésre is jutott a hadügyminiszter beszéde után; de Rakovszky Istvánnak a hadügyminiszter iránt való elismerő nyilatkozatára is úgy utalnak a szabadalvúparti delegátusok, mint a politikai helyzet javulásának szímpomájára. Ugron Gábor beszédében sem találnak a meritumra vonatkozólag éles kritikát s így a többség tagjai a mai ülésből arra következtetnek, hogy azok a várakozások, melyeket a kormány a delegációban adandó felvilágosításokhoz fűzött, teljesedni fognak.

A tárgyalások lassu menete arra indította ma a miniszterelnököt, hogy a tanácskozásnak egy órával való meghosszabbítását kérje, s így már holnapról fogva délután 3 óráig fog tartani az ülés. A vita valószínűleg e hét végéig el fog húzódni.

Nagy az érdeklődés a delegátusok között az udvari ebédek iránt, amelyek 16-ára és 18-ára vannak kitűzve.

Bécs, február 9.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor folytatta tanácskozásait Széll Kálmán elnöklete alatt. Az ülésen a közös minisztérium részéről lovag Pitreich közös hadügyminiszter, a magyar kormány képviselőjében gróf Tisza István miniszterelnök és Nyíri Sándor honvédelmi miniszter jelentek meg.

Az ülés megnyitása után az elnök nyomban átadta a szót a közös hadügyminiszternek.

(Pitreich beszéde)

Lovag Pitreich hadügyminiszter a hadsereg akuttá vált kérdésének tárgyalásánál mindenekelőtt szem előtt tartandónak véli hogy katonai szempontból a közös hadsereg egy egész maradjon és hogy

egyrésztől csak a teljes haroképesség feltételeinek előtételt nélkül való megbírálása és másrésztől a mi állami viszonyainknak a hadügyre vonatkozólag épp oly előtételt nélkül megbírálása teszi lehetővé, hogy megtaláljuk azokat a határvonalakat, amelyekben belül megtalálható az ellentéték kiegyenlítése a nélkül, hogy ebből nagy veszélyek idézhetnének fel a monarchiára és ezáltal a két államra nézve is.

Miért kellett ezeket a határvonalakat megjelölni? Először azért, mert a hadügyminiszterre nézve nem lehet mértékadó más, mint az a mód amelyen a hadsereg az 1867. XII. t. c. alapján alakult és eddig fejlődött; másodsor, mert meg van győződve, hogy bizonyos tekintetben a hadsereg kérdéseiben is számolni lehet Magyarország és társországainak államjogi helyzetéből eredő kívánalmával, anélkül, hogy ezáltal veszélyeztetnének annak fenntartása, amit az emittelt törvények kimondt, t. i. hogy a monarchia életfeltételeinek és fenntartásának biztosságát is sértetlenül megóvassák. Harmadsor azért, mert Magyarország német pártok és politikusok a kiegyezésnek új és az összes vezető magyar államférfiak eddigi magatartásával ellenkező értelmezésével olyan törekvéseket származtatnak le, amelyek katonai szempontból megítélve, a monarchia biztosságának és csorbátlan fenntartásának életfeltételét kétségkívül kérdésessé tennék. Negyedsor azért, mivel e szerint a között, ami katonailag veszély nélkül megengedhetőnek tűnik fel, és a között, ami nagy veszéllyel jár, határvonalat kell vonni, és szótól kötelességnek tartja ezt a határvonalat megkeresni és jelölni, mert katonai dolgokat nem lehet egyedül jogi és politikai szempontokból megítélni, hanem azokat katonai szempontból is meg kell világítani annak, akit a felelősség terhel.

Közvetlenül róla — így folytatja a hadügyminiszter — hogy nem magyar ember, de a magyaroknak barátja. Az ő helyében magyar ember sem beszélhetne másképpen. Visszapillantást vet a multra. Hadseregnek nem született, vagy legalább nem kizárólag törvény-paragrafusok által született, hanem a történelem folyamán vér- és vassal. Azután jöttek természetesen a törvény-paragrafusok, amelyek a harcoképesség fejlesztését hol előmozdították, hol akadályozták; majd ismét vérről és vassal folytatottak a munka és ismét törvény-paragrafusok jöttek. Így folyt ez tovább — mondjuk — 1837-ig. Késégkívül, nagyon régi Magyarország széles körében a vágy az önálló nemzeti hadsereg után. Ezzel szemben áll azonban az a nagy történelmi szükségesség, hogy az a hadsereg, amelynek a kölcsönös védelem kötelességeit eredményesen kell teljesítenie, csak közös hadsereg lehet, egy egész, még pedig nem csupán az egység vezetése és szervezési feladat, hanem a katonailag annyira fontos mindama nézetek és érzelmeik kötelességeinek fogva is, amelyek annak összes tagjait egymás között és a legfőbb hadurral kell, hogy összekössék. Az emberi intézmények egyikénél sem jászak a sikerre nézve olyan elhatározó szerepet a tárgyi egységesség, mint a hadügynél, és pedig egy a háború esz-közének békeben való előkészítésénél, mint a hadi események tervezésénél és keresztmívelésénél, valamint az erőnek egy elő felé való egyttműködésénél. Tanuságot tesz róla a hadtörténelem, Magyarország az önálló nemzeti hadsereg után való vágyból sokféle törekvés támadt a hadsereg ellen, pedig annak az egységesség határozott jellegével kell bírnia, egy a vezetésben, mint belső szervezésében. A multban az említett törekvések még érthetőek voltak, de katonámban azt igazán nem képe megérteni, mint támadhatott az általános védkötelesség és a néphadsereg korában olyan nagy mozgalom, amely néhány hónap alatt ilyen vehemens alakot öltött. Azt kérdezi, nem lehet-e az elmúltakat elmúltaknak tekinteni? Vajon nem lehet-e belátni, hogy azok az okok, amelyek valamikor jogosultaknak látszottak, manapság, változott viszonyok közepette, egyenesen veszedelmesek. Valahányszor a népek nem tudtak alkalmazkodni olyan kötelekhez, amelyeket a történelem hozott létre, amely kapcsolatban nem kapták ugyan meg valamennyi ideális kívánásuk teljes kielégését, de mégis módot találtak nemzeti ügyük és állami berendezésük biztosítására, és amely szövetkezés nekik a legjobb védelmet nyújtja nagy bonyodalmak idején: mindannyiszor keservesen lakoltak érte. A kültöld a pillanatnyi komoly belső viszályok ellenére is bizik a monarchia nagyhatalmi állásában, mert ismeri vezető államférfiaink érteket és a mi hadurak jóságát; de barát és ellenség oruzával a kezében számol velünk abban a pillanatban, mibelyt a közös hadsereg alapjaiban megrendülve, vagy olyan intézkedések lépnek életbe, amelyek a hadsereget két vagy esetleg több külön részre szakítanák. A kiegyezési törvény abból indult ki, hogy egyrészt Magyarország közjogi állása, másrészt a monarchia fenntartásának és biztosságának életfeltételei meglegyenek és ne támadjanak olyan ellentétek, amelyek a két állam biztosságát megrendítik. Hát nem vált be ez az alkotás? Aki ismeri Magyarországot fejlődését napjaink, az könnyen válaszolhat erre a kérdésre. Ami a hadsereget illeti, könnyű a felelet: ha egy hadsereg két szerencsétlen hadjárat után odafelejtett, ahol ma áll, ha fejlődésén egyre dolgozik és egyőbre nem törekszik, mint hogy a legteljesebb harcoképességet érje el és tartsa fenn és ha tudvalévőleg csak az ujonckontingens és a kiképzési eszközök elégtelensége miatt áll más nagy hadseregek mögött: akkor joggal állhatnia, hogy ez a hadsereg büszkén tekint vissza több, mint harmincéves multjára és teljes bizalommal tekinthet a jövőbe. Mindig voltak ellentétek a kiegyezésnek, de az ország tulajdonképpen többsége ragaszkodik a 67-iki alaphoz. A delegációban sohasem a hadseregek alakulása ellen emelkedtek hangok, hanem a mellet, hogy a nemzeti követelmények érvényesüljenek. Aki méltányosan itél, elismeri, hogy egy hadsereg berendezése nem változtatható meg hirtelen, hanem csak fokozatosan és óvatosan.

Igy folyt le 36 év és a harminchetedik év elején egyszerre minden másképpen legyen?

Mint egy álomból felébredve, kérdezi magától a katoná: mi történt oly hirtelen? Vajon az erdek nem állanak-e teljesen egyenlő haroszerű kiképzésen? Vajon forog-e lenn ok, hogy a hadsereg harcoképességének lehelő legmagasabb fokán kötelekadjunk? Vajon tényleg ellentétben áll-e a hadsereg a lakossággal?

Saját tapasztalatából mondhatja, hogy nincs komoly ellentét a hadsereg és a lakosság között, csak elvetté fordulnak elő összetűzések, amelyekből tökélet kövacsolni nem szabad. Mi történt tehát hogy egyszerre minden megváltozottunk tünk fel? Semmi egyéb, mint hogy — eredetileg nem tervezve és eredményét nem sejtve — egy vállalatnak sikerült oly mozzalmat elvívni, aminek következtében a hadsereg szervezete nemcsak alapjaiban rendülne meg, hanem előbb vagy utóbb az következők be, hogy a hadsereg két vagy több sereggé szakadna szét.

Tekintettel az ez által egy a monarchiára, mint különösen Magyarországra is felidőztet nagy veszélyre, kötelessége volt katonai szempontból azon határvonalakat meghuzni, amelyeknek áthágása esetén egy katasztrófa bekövetkezése kizártnak nem tekinthető.

E kötelességet becsületesen és teljes őszinteséggel teljesítette, nem tördöve azza, hogy egyesek e határvonalakat igen tágának, mások pedig igen szűkeknek találták. A maga részéről e határvonalaknak megóvása érdekében fog mindig beszélni és osezkedni. Ha nem azt lenne és az a felidőztet veszedelem szerencsétlen eseményekké fejlődne. akkor a jelenlegi és a későbbi generációk és talán legelőbb a magyarok joggal mondhatnák: Miért nem beszélt a hadügyminiszter katonailag világosan, miért nem jelezte a veszélyt, miért nem maradt áhalatos? — és joggal átkozhatná őt, aki pedig erre nevét oda nem adja. Mint katoná most nem tehet, mint felelemi időt szavát és azt mondja: az Isten óvja meg a monarchia lakóit attól, hogy elveszítsék, vagy el engedjék rabolni magukat az érzéket arra, hogy mily nagy veszélyeknek teszik ki saját sorsukat, mihelyt azok az alapok, amelyeken a hadsereg fel van építve és amelyeken ilyen igazán elismerésreméltó állapotba küzdötte fel magát, mélyen megrendülnek, vagy meg is változtatnának. A világ vezető államférfiai minden erejüket megfeszítik a béke fenntartására, mindenrangú és rendű személyek legtekintélyesebbjei, az összes nagy pártok vezetői egy dicsőtű békét, mint az emberiség legfőbb javát és csak ennek a monarchiának az államában, amelyekben mi élünk, ne legyen a belső béke feltalálható?

Bárhol forduljanak is a viszonyok, egyet az összes józan és megfontolt elemek kell hogy szem előtt tartassanak és arra törekedjenek, hogy t. i. az ellentétet ne játszanak át egy oly tényezőnek a területére, amelynek a hivatása a monarchia épületét megvédeni; és azért azzal a kérelemmel zárja be szavait, hogy adják meg a hadseregnek a békét, amelyre oly nagy szüksége van, hogy misszióját: teljes harcoképességének elérését és megóvását betölthesse.

Eldök: Tartózkodik attól, hogy az elmúlt szék-ből nyilatkozzék a hadügyminiszter beszédének tartalmáról és érdeméről, de úgy hiszi, a delegáció többségének véleményét lejezi ki, amikor kijelenti, hogy elismeréssel fogadjuk azt a katonai nyilatkozatot, a meggyőződés hangját, a közvetlenséget és melegséget, amelyeket a hadügyminiszter érdekes, nagy elmélettel előadott és beható nyilatkozatait megiette.

Ugron Gábor egész színtelen mondja, hogy maga is elismeri a miniszter nyilatkozatát, de fejtegetéseit a legnagyobb részükben nem helyesli, azokat törvényneikkel ellenkezőnek tartja és azokhoz semmi szin alatt hozzá nem járul.

Eldök megjegyzi, hogy ő a beszédnek tartalmáról nem szöli, hanem csakis arról a közvetlenségről és nyilatkozatról beszélt, amely abban megnyilvánult. Annak értékét tehát, hogy a miniszter mit mondott, az albizottság van hivatva megítélni. (Helyes.)

Szentiványi Árpád kéri az elnököt, intézkedjék, hogy a hadügyminiszter beszéde hiteles szövegben jelenjék meg, majd kérés fog arra reflektálni.

Pitrich hadügyminiszter erre azt jegyzi meg, hogy nincs kitogása ez ellen.

(A miniszterelnök felszólalása.)

Gróf Tisza István miniszterelnök a közös hadügyminiszter beszédében egy elsőrendű katonai tekintélynek tisztán katonai célszerűségi okokból való olyan meleg plaidoyerját látja a közös hadsereg mellett, amely az elfogulatlan emberekre nem tévesztheti el hatását. A hadügyminiszter egész eljárásában a létező törvényes állapotoknak és a magyar nemzet legfőbb javának és aspirációinak az egész vonalon való teljes elismerését lehet tapasztalni.

A hadügyminiszter által kifejtett kérdések angarszították a magyar kormány felelősségét, fel kell tehát állítania a mérleget a magyar kormány és a szabadelvűpárt programja szempontjából és azt bírálni a szabadelvűpárt programjának azon pontjaira vonatkozólag, amelyekről most szó van, mennyiben sikerült helyt állania elfoglalt álláspontra mellett. (Halljuk! Halljuk!) E bírálata során kénytelen röviden érinteni olyan kérdéseket is, amelyek a delegációk hatáskörébe nem tartoznak.

Két pont volt a szabadelvűpárt programjában, amelyekre nézve már a képviselőházban kijelentette, hogy a kormány nem kívánta a megoldást siettetni; e két pont a *teljesnyelv* és a *katonai jogkudatúra* vonatkozik. Az volt mindig állásponja, hogy ha e kérdésekben kielégítő megoldást kívánunk elérni, ne akkor provokáljuk azt, amikor az objektív megoldás előfeltételei nincsenek meg. E két kérdéssel a magyar kormány az ügy érdekében bizonyos lassabb tempóban foglalkozott, ami azt teszi, hogy ezeket ad graecas calendae kívánja elhalasztani, hanem teszi azt, hogy nem sorozza az első sorban megoldandó kérdések közé. Ezután van a programban egypár csekélyebb jelentőségű pont, amely az új véderőtörvényre tarto-

zik és amelyvel most, a dolog természeténél fogva, nem is foglalkozik.

Magánál a levelezés és a felírás kérdéseinél legfeljebb arról lehet szó, hogy rövid átmeneti időn keresztül a *magyar nyelv* még nem lesz azonnal minden katonai hatóságnál életbe léptethető, de *feltétlenül kizártnak tartja a dolognak minden hosszabb időre való elhalasztását.*

Ami a *nevelésnek* és a *tisztihányi pótlásának* kérdéséről illeti, a tisztihányi pótlásának egyik közvetlenül igénybe vehető módja természetesen a nem-magyar csapatoknál lévő tisztiek visszahelyezése. Teljes egyetértésben a közös hadügyminiszterrel, konstatahatja azt, hogy a jövőre a szabálynak annak kell lennie, hogy a magyarhonos tisztiek a magyar csapatoknál szolgáljanak. Azonban kivétel lehet tenni kivált a kis létszámú csapatoknál, továbbé a jelesebb fiatal tisztiek kiképzésének érdekében, ahol a mi érdekünk is az, hogy a legjelesebb fiatal magyar tisztiek átmenetileg szolgáljanak a monarchia legkülönbözőbb helyein elhelyezett csapatoknál. Továbbá egyenesen magyar érdekből szükséges az, hogy a főparancsnokságoknál, a központi intézeteknél a magyar elem kellőleg képviselve legyen. Ezekből a szempontokból több, négy-, öt-, legelőbb hatszáz tiszt lesz, azonban nem mindegy ugyanazok, akik nem-magyar csapatoknál és parancsnokságoknál fognak működni. *Két-két és fél év alatt az összes nélkülözhető tisztiek a nem magyar csapatoktól a magyar csapatokhoz fognak visszakerülni.* Hallotta, hogy a magyar tisztiek azért, hogy át ne helyeztessenek Magyarországra, *osztrák honpolgárságot* igényelnek. Nem kívánja, hogy magyar tisztiek gyanút szerepeljenek olyan elemek, akiket osztrák a *véletlen* tűz össze Magyarországgal, sőt nagyon helyes, hogy ezek az urak kiválása folytán az a tisztihány, amelyet be akarunk tölteni magyar elemekkel tölteni, minél nagyobb lesz.

Csak néhány száz tisztnek visszahelyezéséről van szó, holott a hiány a magyar tisztiekben három-ezernél is több. Ennek a számnak betöltésére valók a magyar alapítványi helyek és új intézetek felállításai, esetleg a honvédségi intézetek kibővítése. A honvédségi intézetekből már ma is 20—25 tiszt jut a közös hadseregnek. Az alapítványi helyek létesítéséről a kormány már *legelőbb* törvényjavaslatot fog benyújtani s abban kimondja, hogy éventénit a közös hadsereg kebelében kétszáz-on elül képezzenek ki magyar tisztieket. A felállítandó új arca iskolában fogják elhelyezni azokat az alapítványokat, amelyekre első sorban a magyar intelligencia tarthat számot. Ez az intézet legelőbb 1906-ban fog megnyitni. A *Gréfaliskola* még az ideitán évben meg fog nyitni, de abba csak az alreáliskolából kerülhetnek nagyobb számmal magyar ifjak. A kormány arra fog törekedni, hogy az átmeneti idő minél rövidebb legyen, a törvényjavaslatok előterjesztése a magyar képviselőház-tól lügg.

A *magyar nyelven való oktatásra* nézve megjegyzi, hogy a magyar kormány első peretől kezdve különbséget tett azon két kérdés közt, amely most ezen a téren találkozik és amely nem áll ellentétben egymással. Ezek megoldhatók együttesen, de fogalmilag ezeket élesen el kell választani egymástól. Az egyik a hadügyi kormányzatnak azon helyes törekvése, hogy az ezrednyelveket jobban kultiválja. Tisztán katonai szempontból nagy hátrány, hogy a tisztikar és a legénység közt érintkezés nem elegendő intenzív. Ha ezen segíteni akar a hadügyi kormány, ez csakis helyesíthető, *de ennek az az a költségtelenség melyet a nevelésügy terén a magyar nyelv, mint állami nyelv igényelhet magának, összefüggés nincsen.* Így csakugyan tisztán katonai célszerűségi szempontból a legénységi nyelv kultiváltnak. Bizonyos határozott határok közt ide tartozik a magyar nyelvnek kultiválása is. De itt a magyar nyelv csakis katonai célszerűségi szempontból kapja meg az ő jogának érvényesülését. A magyar nyelv előtérbe lép azoknál a studiumoknál, amelyek kizárólag magyar nyelven adhatók elő. A *kadétiskolákban az oráknak valamivel több, mint fele, a főreáliskolákban azoknak éppen fele lesz magyar, az alreáliskolákban* azonban számolni kell azgal a körű ményével, hogy az oda ma bejövő gyermekeknek tulnyomó nagy része magyarul vagy éppen nem, vagy csak rosszul tud. Itt tehát elő kell készíteni a gyermekeket a magyar nyelv fokozatos elsajátítására és ezért a magyar nyelv tanítása az első osztályban kevés, azután mindig több órán át történik és a főreáliskolákban érjék el a magyar nyelvnek teljes érvényesülését, *cavpis hogy ugyanannyi magyarul tudó tanóra van, mint német.*

Szorosan véve, a szabadelvűpárt programja a magyar nyelv tanítását *csak az ország területén* elhelyezett intézeteknél köveletti, mi azonban abból indulunk ki és a közös hadügyminiszter részéről is teljesen kedvező fogadtatásra talált az a kezdeményezésünk, hogy az új reform szelleméből folyik, hogy miután tüzér- és Jovak-kadétskola nincs az ország területén és egyelőre nem merül fel szüksége újak te állításának, az egész reform szelleméből az következők, hogy azokra a magyar ifiakra nézve is, akik a *lovas- és tüzérkadétskolákba* soroztatnak be, megfelelő szerephez jusszon a magyar nyelv és mint *tannyelv* érvényesüljön. Az akadémiákon a kiképzést nem kívántuk a nyelv kérdésével komplikálni, mert úgy gondoljuk, hogy e reformok által amelyek a magyar nyelven való tanítást érvényesítik a reáliskolákban, és a kadétskólákban, mindazokra nézve, akik ez akadémiákra bejutnak, már egy, több éven át tartó olyan kultiválása érvényesítették a magyar nyelvnek, amelynél fogva az illetőknek a magyar nyelvet meg kell tanulniok. Ily körülmények között nem forgott fenn szükség annak, hogy a magyar nyelvnek az akadémiákon való tanítása érvényesíttessék. Lesznek, akik keveseslmi és kicsinytelni fogják ezeket az eredményeket, de lekiismeretileg nyugodt, hogy becsületesen megfelelt annak a programmnak, amelynek alapján a kormány megalkutatásra vállalkozott. Itélien e részben a kormány törvényhozás. Szilárd az a meggyőződés, hogy bártaival együtt meglehetősen eredményt ért el.

Szentiványi Árpád: Három kérdést intéz a hadügyminiszterhez. Az egyik az, hogy mi a végcélja a hadügyminiszter szerint annak, hogy a magyar nyelvet bizonyos órákban tanítsák? A második kérdés az, vajjon igaz-e, hogy a *cehsországi katonái* intézetekben ugyanannyi órákban fogják tanítani a cseh nyelvet, mint a mostani terv szerint a magyar? A harmadik kérdés, hogy a magyar büntető perrendtartásban mily arányban érvényesül a magyar nyelv?

Lovag **Pitreich** hadügyminiszter az első kérdésre azt válaszolja, hogy a hadügyi kormány célja az, hogy szert tegyen megfelelő számú magyar tisztokra k k a szlovén nyelvben, valamint a magyar állományban teljesen járatosak. Ami a második kérdést illeti: a cseh nyelvre és más tartományi nyelvekre nézve csak az történet, hogy a hadapródiskolákban a nyelvet tanórán szaporították. Pusztán egyikét tárgyalt fognak az illető nyelvek tanítani és ezt is csak azért, hogy a nyelvet többben begyakorolják.

A katonai büntető-e járásra vonatkozólag, mivel a tárgyasok még folynak, felvilágosítást még nem adhat.

Gróf Apponyi Albert polemizál a kormány-nökökkel, mivel nem ért egyet abban, hogy a kormány *teljesen volt a kilences bizottság programján, mikor a lovassági és tüzérségi hadapródiskolákra is kiterjesztették a magyar nyelv oktatását, bár ez intézetek nincsenek Magyarországon elhelyezve. Azt egyáltalán csak idegenes jellegűnek óhajta tekinteni, hogy ilyen intézetek Magyarországon nincsenek. Kifogásolta azt, hogy az akadémiai kiképzésnél a magyar nyelvet teljesen kizárják és hogy az alreálisoknál első évfolyamában a magyar nyelvre kevés súlyt fektetnek.*

Gróf Tisza István konstataja, hogy az alreálisoknál sok különböző anyanyelvű növendék jön össze és ez indokolja az első évfolyamban való különös elbánást. Hangoztatta aztán, hogy a kilences bizottság programjának megvalósulását a hirdetésű reformok, sőt közöttük van olyan is, melyet abban a programban egyenesen nem is követeltek. Hogy ebből magar az tisztképzés legyen, az a kilences bizottság programjában nincsen benne; ez az eszméjéről ugyan a bizottságban, de a programba nem vették bele.

Rakovszky István bajnak mondja, hogy a 67-es pártok nem egy eszülhetnek, míg ellenben a támadók képek az egyesülésre, ami azokat győngyűni emezeket erősíti. Polemizál a hadügyminiszterrel, különösen a jelenlegi kérdésben Kifogásolja, hogy Pitreich az osztrák delegációban nem védelmezte a magyar álláspontot.

Baró Rudnay József a vezénnyelv tekintetében teljesen azonosítja magát a hadügyminiszterrel.

Ugron Gábor örül, hogy a hadügyminiszter itt védekezik a *küön magyar hadsereg* ellen, mert ebből azt látja, hogy lovag Pitreich tart tőle és bekövetkezését előrelátja. Semmit sem chat olyasmit, ami a létező törvényekbe ütöknek. 1867 óta egész Európában történt hódítói a nemzeti szellem, amelynek most már nem lehet ellentársa.

Gróf Keglevich István örömmel konstataja a reformokat. Beismeri, hogy eddig sok mulasztás történt.

Bolgár Ferenc kijelenti, hogy a hadügyminiszter őt megnevültatta. Eddig még nem hallotta a közös hadseregnek így elokveus dicsőretét.

Pitreich hadügyminiszter: Rakovszky-nak válaszol. Az osztrák delegációban nem bocsátott közjogi tejegetésebe. Ami a *jelnyerkedési* illet, hangoztatta, hogy csak ismételte, hogy *közös hadseregről* lévén szó, az *együttélés* tények álláspontát foglalja el.

Rakovszky István a hadügyminiszter e válaszára való elismerő szavai után

Gróf Tisza István kéri a bizottságot, hogy holnapról kezdve délután 3 óráig tartson az ülés. Ezt elfogadták és az ülés befejeződött.

BELFÖLD

Magyar miniszterek Bécsben. Mint Bécsből jelentik, tegnap este odáérkezett *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter, *Hollán Sándor* miniszteri titkár kíséretében, továbbá *Tallán Béla* földmívelési miniszter. A két miniszter az újví tiszteletreket fogja végezni az uralkodóház tagjainál és pedig *Rajner, Ferenc Szalvator* és *Lipót Szalvator* főhercegeknél, valamint *Mária Terézia* és *Mária Josefa* főhercegnőknél. Ő felvége ma 10 órakor *Tallán Béla* földmívelési miniszter magánkiballgatáson fogadta. A kereskedelmi és a földmívelési miniszter valóságú és találkozni fognak ez alkalommal osztrák kollégákkal. Előre áthatólag két napig maradnak Bécsben és osztrákban este hajgják el az osztrák fővárost. Ma délelőtt Bécsbe érkezett *Berezvicy Albert* kultuszminiszter is.

Az ügyelváli manátum. Kézívásárhelyről táviratozók lapunknak. Az ügyelváli választókerületben a függetlenségi párt dr. Nagy György ügyvédet léptette föl. A szabadelpárt jelöltje, mint már jeleztük, *baró Szentkereszty Béla*.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

KÜLFÖLD

A cár megizente a háborút.

Budapest, február 9.

Most már igazán háború. Mert hiunk bizonyult azok reménykedése, kik azzal áltatták magukat, hogy a diplomáciai összeköttetés megszakítása még nem jelent háborút. Tegnap egy angol államférfi azt mondotta, hogy a békét csak valami csuda mentheti meg még. Am a csuda nem következett be, hanem megérkezett helyette annak híre, hogy a japánok megkezdették a támadást. Az orosz jelentés szerint ugyan csak három orosz hadihajó rongálódott meg ez alkalommal, de hiszen a közelmúlt angol-boer háború hirszolgálatá megtanított bennünket arra, hogy milyen szkepszissel kell fogadnunk a vesztes fél utján hozzánk került értesítéseket. De feltéve, hogy valóban csak megrongálódott az oroszok három hadihajója, feltéve, hogy az az a másik két orosz hajó, melyet japáni táviratok szerint elfogtak, csakugyan kisebb-szerű volt, mint azt londoni jelentések mondják, akkor is súlyos veszteséget jelent ez a japán győzelem az oroszok részére, minthogy hajóhaduk amugy is gyöngébb a japáninál. Pétervárott már meg is kezdtek a mentegődzést és szépítést, azt mondván, hogy az Oroszországban készült hajók közt sok a gyöngébb minőségű, amivel azt akarják mondani, hogy a máshol gyártottak erősebbek és jobbabbak, és azt szeretnék elhitetni, hogy azok a bizonyos megrongált és elfogott hajók a gyöngébb fajtájukból valók. Hogy milyenek a jó hajóik, az nemsokára ki fog tűnni, de egyelőre bizonyos, hogy a háború az oroszokra nézve kedvezőtlen bevezetéssel indult meg.

Am az Európa első sorban érdeklí, az nem az, hogy kinek kedvez egyelőre a szerencse, hanem az, hogy a háború tényleg megkezdődött. Bátran mondhatjuk, hogy: a világtörténet egyik legérdekesebb és legsajátosabb háborúja. Páratlanul áll első sorban abban a tekintetben, hogy egy keletázsiai nép támadólag léptel egy európai hatalommal szemben, még pedig azzal a tudattal, hogy olyan háborút indít meg, mely előreláthatólag kizárja, hogy akármelyik fél területe megkisebbedjék. És nem feltűnő-e, hogy Japán Európának éppen az ellen a birodalma ellen indítja meg a háborút, melyen, a történet bizonyossága szerint lehet, ugyan diadalokat aratni, melylyel szemben meg lehet ugyan egyes csatákat nyerni, de amelyet legyőzni és legyűrni nem lehet. A japánokat nem is ijesztette meg sem a napoleoni, sem a krimi példa. Aminek oka talán az, hogy Japánország nem is annyira területi nyereségért harcol, mint egy nagy eszméért. Japán Kelet-ázsiaiában a sárge faj képviselőjének érzi magát és egy nagyjelentőségű történelmi kérdést óhajt a megoldáshoz közelebb juttatni, úgy hogy nem téved talán az, ki a kitört háborúban a szellemi uralom fölötti versengést látja. Japán nem akarja Kelet-ázsiaiában a fehér faj kultúrtörténelmi hivatását elismerni. Ami ezen a téren végzendő, azt elvégzi majd ő. Japán el akarja félszázados fáradozásának gyümölcsét aratni. Nem hajlandó eltérni, hogy más hatalom legyen a hangadó Kelet-ázsiaiában.

Ami azonban bennünket távolállókát a nagy japán lelkesedés láttára aggaszt, az az a kérdés, hogy vajjon nincs-e a háttérben egy titkos kéz, mely ezt a tüzet mesterségesen élesztí, és önkénytelenül is a másfélszázad előtt lefolyt harcokra gondolunk, midőn amott az Océánon túl, az egymással szemben álló fehér felek a szines fajokat hajszolták a saját céljaik érdekében egymás ellen. Egy ilyen titkos kéz kiszámíthatatlan veszedelemeket idézhetne fel. A harc egyelőre csak Oroszország és Japán között indult meg, de azért az európai diplomácia máris nagy aggodalommal szemléli az eseményeket. Mert Oroszország pozíciójának meggyengítése a legkülönbözőbb érdeket érinti. Érint még minket is, mert amott lenn a Balkánon máris észlelhető a keletázsiai háború hatása. Bulgária hangja máris erősebb, szava máris biztosabban és fesztelenebbül eseng. Vajjon a megkötött orosz kéz láttára nem fognak-e az összetörtöltött események gyorsabban megindulni

a politikai lejtőn és nem fognak-e pusztító lavinaként alágyördülni.

Ime a kapos, mely bennünket a keletázsiai eseményekhez fűz, mely a kíváncsiságnál sokkal erősebb motívum erejével késztet arra, hogy a távol Keletről érkező hírekre figyeljünk.

Az első támadások.

London, február 9.

Japán táviratok nagy lelkesedéssel jelentik, hogy a japán hadihajók zöme, mely Port-Arthur irányában vitorlázott tova, utközben elfogott több orosz hajót, amelyeket kémkedés végett küldtek ki s amelyeknek az volt a céljuk, hogy a tenger alatt a kábelit elvágják. De ennél sokkal nagyobb fontosságú az, hogy a japán torpedóhajók megérdék a támadást a Port-Arthur előtt levő orosz hajóraj ellen. A *Retvezan* és *Czarevics* páncéloshajók és a *Pallada* cirkálóhajó erősen megsérültek. A japán flotta tizenegy óra huszonhárom perkor jelent meg Port-Arthur előtt, amelyet azonnal *ostrom-állapotba* helyeztek. A három orosz hajó sérülésének módjáról és terjedelméről egyelőre mélyen hallgatnak Pétervárott. Az orosz hivatalos lap az orosz hajóhadat ért az első katasztrófáról mindössze *Alexejev* helytartónak a cárhoz intézett következő táviratát teszi közzé:

Legálázatosabban jelentem felségednek, hogy 8-ika és 9-ike között éjféli körül japán torpedó-niszádok hirtelen robbant támadást intéztek a Port-Arthur külső kikötőerődjé előtt álló hajóhadra miközben a *Retvezan* és *Czarevics* páncéloshajók, valamint a *Pallada* nevű cirkálóhajó megsérült. Megállapítjuk a sérülések minőségét. Felséged számára való részletek következnek.

London, február 9.

A *Jiji* japán újság táviratot közöl Fuzanból, amely szerint tegnap reggel nyolc órakor *Koj-szigetről* keletre *agyudörögést* hallottak.

London, február 9.

Az *Ivening News* írja, hogy a három orosz páncélos-hajót nyilván olyan japán torpedók támadták meg, amelyeknek orrában 50 láb hosszú, lándzsaszerű készülék van, amelynek hegye villamos árammal jelzi, ha az ellenséges hadihajót érinti s akkor villamos szikrával felrobbantják a dinamit-löveget. Ezért sérültek meg olyan nagyon az orosz páncélos-hajók.

Oroszország készülődése.

Pétervár, február 9.

Itteni lapok szerint Oroszország teljesen elkészült a háborúra. 640.000 főnyi serege van Keletázsiaiában és 100.000 főnyi csapata felszerelve áll készen az indulásra. Ezeket a csapatokat a szibériai vasuton fogják szállítani. De akármennyire elkészült is Oroszország a háborúra, az udvari körök nem várták a diplomáciai összeköttetés megszakítását; a cár és az özevgye cárné mindig a háború ellen volt. A cár tegnap este a Mihály-színházban volt és igen vidámnak látszott. Az oroszok meg vannak róla győződve, hogy Japán igen drágán fogja megfizetni azt a veszedelemes játkot. A dolog azonban úgy van, hogy szárazföldi háború esetén az orosz csapatok veresége kizártnak tekinthető, a japán haditengerészet azonban sokkal jobb az orosznál, mert az Oroszországban épült hadihajók közül igen sok nagyon gyenge minőségű.

Ami a keletázsiai csapatmozdulatokat illeti, a legközelebbi napokban *Fort-Arthur* ből és *Dalmi*-ből több ezred a Jalu-folyóhoz indult s ezeket új csapatokkal pótolják. Egy ezred urali kozák már Port-Arthurba érkezett. *Corpicksi* tábornok, az első turkesztán hadtest új parancsnoka már állomáshelyére utazott. A turkesztáni hadsereg két hadosztályát mozgósították, hogy hátréul szolgáljon a küzdő csapatoknak. Magából Oroszországból is indulnak újabb csapatok, így a krakói orosz alattvalók azt a távirati felszólítást kapták, hogy haladéktalanul vonuljanak be csapatestükhoz. A hónapok óta folyó fegyverkezést rendkívül gyorsasággal fejezik be. Az Oroszországban állomásozó ezredek mindegyik századából tizenkét embert küldenek Ázsiába, úgy, hogy az ezredek létszáma egy ötödét megapadt. *Sándor* orosz főherceg, ki rövid tartózkodásra Párisba akart utazni, holnap visszatér Pétervárra, *Mihajlovics Miklós* nagyherceg szintén visszatér Oroszországra.

A szárazföldi csapatok főparancsnokai *Puryrewski* tábornokot, a városi kormányzó hadsegédét emlegetik. Epp így szó van arról, hogy *Boris* nagyherceg, *Vladimir* nagyherceg fia, a keletázsiai hadvezetőséghez megy. Közösben van továbbá a gárdaezredek több tisztjének és tengerésztesteknek az elutazása, akiknek kijelentették

a napokban, hogy szükség van rájuk Keleten, mert ott nagy a hiány tengerészisztekből.

Port-Arthur, február 9.

(Az orosz távirati üzenés jelentése.) A mandsuországi vasuton megszüntették a teherszállítványok felvételét. A hajóhad keleti irányban indul neki a tengernek. Intézkedtek a láthatár szemmel-tartása és a köszöntések őrzése iránt. A japánok boltjait már tegnap bezárták és a tulajdonosok elhagyták Port-Arthurt.

London, február 9.

A háború kiütése következtében az Orel orosz szállítóhajó, amely uton van Kelet-Ázsia felé, nagy veszedelemen van. A Semolenszk szállítóhajó, amely már elindult Odesszából, távirati utasításra visszatért. A Lamsdorff szállítóhajó, amely néhány nap múlva el akart indulni, egyelőre Szebasztopolban marad. A Mirandur orosz ágyunaszád, amely javítás végett a nagaszakii hajógyárban van, az ellenségeskedés megkezdése miatt valószínűleg nem hagyhatja el a kikötőt és a japánok kezébe fog esni. A vladivosztkoi kikötőt befagyott; jégdörög dolgozik azon, hogy a kikötőt hozzáférhetővé tegyék. Skridlow tengernagy, az orosz fekete-tengeri flotta parancsnoka azt mondta egy újságíróknak, hogy a japán hajók, amelyek egytől-egyig Angliában készültek, kitűnően vannak felszerelve és legénységük nagyon bátor, de a tengernagy azt hiszi, hogy az oroszok Japán utá a tengeren, mint a szárazon meg fogják verni.

A japán haderő felvonulása.

London, február 9.

A szigorú táviratcenzura miatt ma csak nagyon kevés hír érkezett Tokióból s így semmit sem tudunk a japán hajóhad és a szállító-flotta diszpozícióról és mozgulatairól. Csak a Daily Mail-nek jelentik Csiuból, hogy a japán hadsereg és a flotta mozgósítása be van fejezve. Hatvan japán szállítóhajó utaz van, hogy a koreai part mentén, különösen Cseumulpóban és Füzánban, továbbá Mazampó és Füzán között csapatokat szállítsanak partra. A csapatok legelső föladata lesz, hogy Szjüüit oltkapják.

A londoni japán követ egy újságíróknak kijelentette, hogy az ellenségeskedés valószínűleg a diplomáciai viszony megszakítása után azonnal elkezdődött. A japán kormány rontelelet adott ki négyezer ember mozgósítására. Kijelentette továbbá a japán követ azt is, hogy semmiféle hadüzenet nem szükséges, valószínű hogy nem is lesz hadüzenet. A japán követségben igen sokan járnak; ma ott volt báró Eckhardstein is a német nagykövetség részéről. Ez megdudta ot, hogy harmadik japán kereskedelmi hajó szombaton még tengeren volt a világ minden táján, de azóta utasítást kaptak és most biztonságban vannak. Egy japán gőzhajó, mely az Indiai-óceánon jár, veszedelemben fog, mert az orosz hajók könnyen elöngatják. Egy japán gőzöst amely január 29-én futott ki a londoni kikötőből, a mallai kikötőben érte utól a parancs, hogy meneküljön angol kikötőbe. A japán poszthajó-társaság 80 hajója közül csak kettő van uton, a többi belutott a koreai partvidék kikötőibe.

A japán hajók száma különben újra saporodott, mert a japán kormány Cseulól három új hadihajót vásárolt. Az új hadihajókat a japán kormány sietve szereltesse fel a ellátás élelemmel, hogy mentől előbb elindulhassanak Kelet-Ázsiába. Ami a japánok legközelebbi terveit illeti,ők maguk sem titkoják, hogy egyik legfőbb céljuk Port-Arthur kiűzése. Ennek elérésére a japán usztek kínai rablóbandákat szerveznek, hogy ezek Port-Arthur vasuti összeköttetését szétrombolják.

Washington, február 9.

Szjüülből távirják a külügyi hivatanak, hogy a japán hadihajók Mazampóban csapatokat szállítottak partra és hogy ha a japán had Szjüüiba érkezik, Oroszország forma szerint is annétátni fogja egész Manduriát.

Port-Arthur lángokban.

Berlinből jelentik a Magyar Távirati Irodának: A New-York Associated Press jelenti Pétervárról: Az admirális jelentése szerint a japánoknak Port-Arthur ellen intézett támadása alkalmával 11 (?) japán hadihajó és egy orosz hajó süllyedt el. Két orosz meghalt, számosan megsebesültek. Port-Arthur lángokban áll.

Pétervár, február 9.

Noha Japán mindéddig hivatalosan nem üzenté meg a háborút, az éjszaka mégis tizenöt japán hadihajó bombázni kezdte Port-Arthurt. Az egész orosz hajóraj elindult a japán hajók ellen. Nagy tengeri ütközet készül.

London, február 9.

A Reuter-ügynökség jelenti New-Yorkból: Az Associated Press által Pétervárról közölt állításlag hivatalos jelentés megvizsgálása kiderítette, hogy annak nincs alapja.

Ostromállapot Japánban.

London, február 9.

Tokióból táviratozzák a Central Newsnek: Egész Japánban már legközelebb kimondják az ostromállapotot. A tegnapi minisztertanácson már bemutatták az erről szóló császári rendelet fogalmazványát.

A cár hadüzenete.

Bécs, február 9.

A Neue Freie Presse külön kiadása jelenti Berlinből: Az orosz cár ma délután 3 órakor Japánnak hadat üzent.

Pétervár, február 9.

A cár és a cárné valamint a nagyhercegek és főméltóságok jelenlétében ma könyörgő isteni tiszteletet tartottak az orosz fegyverek győzelméért. A mára kitűzött udvari bál elmaradt.

A hatalmak.

London, február 9.

A hajózási klubban azt híresztelik, hogy a kelet-indiai vizeken levő angol hajóraj meg fogja erőnteni a japán hajóhadat. Dél-Áfrikában 5000 főnyi sereg ideiglenes parancsot kapott a Colombóba és Singaporéba való indulásra, hogy északra készen álljon minden eshetőségre. Az angol kormány mozgósítani készül a flotta-tartalékot. Hogy ez a hír nem légből kapott, azt megerősíteni látszik a Daily Telegraphnak mai, nyilván sугalmazott vezércikke, mely a következőket írja:

Japán háborújában Anglia lepezetlen szimpátiájára számíthat sőt számíthat Anglia kézzelfogható segítségére. Ha Oroszország megkérülne hogy üggyelenségek véget vessen. A Standard azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy vajjon Oroszország számíthat-e Franciaország segítségére, s kijelenti, hogy még abban az esetben is, ha Franciaország megígéri segítségét, ezt Anglia közhatalmára azonnal kizárhatná, amire Anglia szerződése ertein ében kötelezve van. Ez magában arra fogja indítani Franciaországot hogy a háború rajától távolmaradjon ha már az is kétséges, hogy va jön Franciaország általában ha a dőre Oroszország expanziós törekvéseit támogatja. A Times és valamennyi regei lap a diplomáciai viszony megszüntetésének okán a japán részről terjesztett megvilágítás: ogadák el s ügyvezetnek arra, hogy az egész világ arányig minő nyugodtan ogadák a hírt. Az angol lapok konstataják, hogy Japán háborúját nemcsak Angliában és az Egyesült-Államokban kserik szimpátiával, hanem Németországban sőt Franciaországban is az előítéletől ment emberek Japán pártján vannak.

Washington, február 9.

Az orosz-japán háború esetére Wood őrnagy a japán és valószínűleg Aiten dandártáborok az orosz hadsereget fogja mint amerikai katonai attasé kísérni. A miniszterelnökök sürgett a mukdeni autogói és deni konzulok rövid időn belül történő utazásához való elkészületeit, tekintet nélkül a háború valószínű kiűrésére. A helyi hatóságok azt vélik, hogy a háború nem ok arra, hogy a barátságos hatalom konzuljai ne foglalják el állásaikat.

New York, február 9.

Loonis államtitkár az orosz nagykövetnek ma ismételen keregette hogy az Egyesült-Államok teljesen semleges maradjanak.

Páris, február 9.

Delcassé külügyminiszter Cochín rováisi képviselővel folytatott beszédükben a következő nyilatkozatokat tette:

Franciaországnak a magatartása meg van szabva: 1. az 1902. március 19-iki francia-orosz szerződésben, amely felelet az angol-japán szövetségre, 2. az Oroszországgal való általános szerződésben. Delcassé különben ezekről már a kamara 1902. március 25-iki ülésén szölt és hivatkozott most ezekre a kijelentéseire. Oroszország és Franciaország között nincs semmi olyan formális egyezmény, amely Franciaországot a távol Keleten bevonhatná ilyen ügybe, aminő most előállott. De nemcsak erről van szó. Bizonyos ugyan, hogy ha Oroszország később kényserülve volna szövetséghez appellálni, Franciaország becsülete és érdekei egyesülnének arra, hogy e fölszólítsanak elöget tegyen; e pillanatban azonban elegendő, ha Franciaország hallgatólagos semlegessége ellensúlyozza a

különböző manővereket, amelyeket itt vagy ott Oroszország ellen intézhetnek.

— Ez — így végezte Delcassé — az én véleményem szerint preciz kifejezése a francia politikusok véleményének. kivéve a szélső szocialistákat. Valószínű különben, hogy a harei konfliktus, ha kitérésre kerül, lokalizáltn marad.

Pétervár, február 9.

Az oroszoknak nagyon föltűnt a pérvári japáni és kínai követ benső baráti viszonya, amelyet egy magyarának, hogy titkos megegyezés van a kínai és a japán kormány között. Amint a kínai követ megtudta a diplomáciai összeköttetés megszakítását, azonnal a japán követhoz ment s öt azóta is naponta többször megátogatta. Alltölag Khina és nem Anglia vállalkozott arra, hogy a háború ideje alatt védeimezi az orosz területen levő japán alattvalókat.

Páris, február 9.

Az Elysée-palotában ma tartott minisztertanácson közölte Delcassé külügyminiszter a Kelet-Ázsiából vett híreket. Oroszország kívánságára a tokiói francia követet bizták meg a japáni orosz állampolgárok védelmével. Delcassé ezenkívül közölte Denys Cochin képviselővel tegnap folytatott beszélgetését és megjegyezte, hogy a képviselő feladta azt a szándékát, hogy az orosz-japán konfliktus kérdésében interpellálni fog.

Combes miniszterelnök több képviselővel szemben határozottan kijelentette, hogy a francia kormány bármily események forduljanak is elő, szilárdul elkötelezte, hogy nem tesz Franciaországot bármilyen tekintetben köté lépéseket a nekül, hogy a parlamentnek ezekről tököletes tudomása ne volna és a követendő magatartásról nem támaszkodhat. Jaurès képviselő, kinek szándéka volt sürgekonyv közzadását kérni, mely megállapítsa Franciaországnak Oroszországgal szemben való kötelezettségeit s különösen a II. Sándor és Carnot elnök között való entente kötetét illető jegyzeket, a miniszterelnök kijelentése következtében e szándékától elállott.

Orosz hadüzenet.

Páris, február 9.

Az itteni orosz külügyi hivatal egyik orgánuma Alexejev tengernagy állítólagos hadüzenetvet teszi közzé. A legfőbb reményt új torpedóhoz fűzi a tennegerny Ezeket a torpedókat egy villamos készülék segítségével a hajórol vagy a szárazföldről kormányozzák s ezek fölrobbanását bármely pillanatban eszközölheti. Ezekkel a torpedókkal a föltényben levő japáni flottát a levegőbe lehet röpíteni s megsemmisíteni, mielőtt egy csata volna. Ha a torpedók hatástalnosok lennének, akkor Alexejev terve ez: A Jalu folyónál a koreai határt erősen megerősítik, de Koreát orosz csapatok nem szállják meg. A japánok egészen nyugodtan megszálhaták egész Koreát s kököthetik így haderegük fölét. A japánok csak egy terv szerint, amely magáról kinálkozik, járhatnak el: Cseumulpo és Viju között csapatokat szállítani partra, az orosz flottát Port-Arthurra an lekötni és Manduria megszállását megkísérlni. Oroszországnak törekedni kell ezt a tervet megsemmisíteni, amennyiben flottáját Cseumulpoba küldi. Ha a japán flotta megveri az orosz, úgy ez könnytelen lesz Port-Arthurba visszatérni. Ellen esetben Cseumulpo, Moko vagy Mazampó felé előnyomulhat.

Ha Oroszországnak nem sikerül a Jalu folyónál elökölni pozícióját megtartani, akkor az Alexejev tengernagy által kezeltáta veniszernek nevezett eljárástkövetik vagyis a nagy Napoleon-fele hadjárat újabb kiadását kell megkísérlni. Oroszország Port-Arthurt átengedné sorsának s Mukdenen keresztül Charbin felé visszavonulna. Japán meg fogja kísérlni ezt a vonalat is elfoglalni, hogy Vladivosztkot és Port-Arthurt teljesen elvágja Oroszországtól. Ez a kísérlet Japán hadieréjét nagyon gyengítene, mivel vagy 800 kilométernyi utat kellene tedeznük s így szenvedett hajótörést Napoleon is Oroszország kolosszális tuleréje és a harcort barátságatlan helyzete mellett a japán támadó haderő legközelebb ezen a vonalon az orosz szárazföldi hadsereg által össszozuzatnék. Alexejev számítása szerint ez 1905 telen követeznék be.

Interventós hírek.

Páris, február 9.

A Petit Journal értesülése szerint a pápai nunciatus tegnap megátogatta az itteni japán követet s ajánlotta neki a pápa köszönjárását. A japán követségén és a nunciaturán szigorúan titkolják e látogatás eredményét.

Róma, február 9.

Itt azt híresztelik, hogy a pápa cárhoz levelet intézett, amelyben kérte, hogy tereje el a népek fölöl a háború veszedelmét.

London, február 9.

Autentikus jelentések szerint Franciaország még

egyszer megkísérelt közvetlenül a békekötésért. A löbbi nagyhatalom morálisan fogja támogatni ezt a vállalkozást.

Hága, február 9.

Itt azt beszélik, hogy Vilma királynő föl akarja ajánlani közbenjárását a béke érdekében.

Oroszországnak pénz kell.

London, február 12.

A Daily Telegraphnak jelentik Brüsszelből: Oroszország az utóbbi időben a belga-iranoia szindikátussal tárgyalta egy milliárdos kölcsön dolgában. A tárgyalást megszakították, amikor úgy látszott, hogy a konfliktus békés fordulatot vet. Most azonban valószínű, hogy a tárgyalást újra meg fogják kezdeni.

HIREK

A vádoló vádolt.

Magáról az esetről ne beszéljünk sokat. Különbö is megragadt minden újságolvasó memóriájában. Egy fiatal technikus esztendőn keresztül tengett-lengett, télen leckéket adott, nyáron beállott kisegítő pincérnek a Vampetiesbe, azonkívül koplalt télen is, nyáron is: — a végén pedig ott állott a nagy probléma előtt, hogy honnan szerzi meg a vizsgadíjat, tehát lopott. Igenis lopott, mert hát erre se a szegény magyar, se a gazdagabb idegen nemzetek nyelvkincsében nincsen okosabb kifejezés.

A technikus elfogták, vizsgálati fogságba helyezték, ott maradt tegnapiig: összesen ötvennégy napig. Ha úgy vesszük, nem is olyan sok.

Tegnap aztán a bíróság elé szólították. A vizsgálati fogságban a fiatal ember valahogy kicserélődött, mert aki a bírák előtt megjelent, az egy öreg ember volt. A haja meg-sápadt, az arca ezt már nem tehetta, mert mindig sápadt volt. S ez az öreg fiatalember vallott, mint a parancsolat. Nem tagadt és nem szépített semmit. Elmondta életének sorát s azt hitte tán, hogy életrajzot mond, pedig vádbeszéd volt, ami reszkető ajkairól elszakadt le. Vádbeszéd a társadalom ellen. S akik a társadalom képviselőiben kénytelenek voltak az önkénytelen vádbeszédet meghallgatni: eszadálatosképpen nem háritották el magukról a felelősséget, amint ez már uralkodó szokás máskülönben. Az ügyész, a tárgyalásvezető elnök, a bírák: verték a mellüket s mondták a társadalom nevében, hogy mea culpa, mea maxima culpa. Az ügyész lemondott arról az olesó dicsőségről, hogy összetört embereket még jobban összetörjön, hanem hivatalos formába öntötte, hivatalos bélyegzővel látta el az öreg fiatalember vallomásából kialakult vádbeszédet. Kiharsogta az ugynevezett jótkönyv társadalomba, hogy gyámoltalan, leckéjét nem tudja, ötlet és szív nélkül dolgozik. A jótékony-sághoz nem elégséges, hogy valaki rádjaja magát, hogy pénzt teremtsen elő, hogy leüljön egy bűróba és támogassa a szegényeket, az árvákat, a betegeket. A jótékony-sághoz invenció kell, lélekismeret, nagy szív és bátorság, hogy föl merjük keresni, rá merjük ismerni, le merjük küzdeni azt a röstelkedő szegénységet, mely el-buvik, közönséges szemnek föl se ismerhető, pedig minden szegénység közt legsúlyosabb szegénység. Vagy ki merné szegénységnek mondani, hogy egy fiatalember egyszerre megakad a vizsgadíj előtt? Nem szegénység az, mondjuk mindannyian ez arra gondolunk, hogy az ilyen problémák — házassággal szoktak végződni. Nincs vizsgadíjad? Jegyezd el magad. A hozomány elégelebből telik vizsgadíj. Ha ez is probléma, akkor a légy is madár. Egy kis armádira megy az orvosok, a technikusok száma, akik a vizsgadíj hiányában egyszerre heves szerelemre gyulladtak. De lopni? Ptu. Pedig hát talán nem is olyan bizonyos, hogy egy élet boldogságának elrablója, egy illúzió-kincstár kifosztogatója csakugyan kisebb tolvaj-e, mint aki nyáron pincérkedett a Vampetiesben s akkor egy szalvétát se emelt el, de

a vizsgadíj miatt ellopott egy platina-csészét. Az ember az arabs közmondásra gondol, hogy a kis legyek megakadnak abban a pókhálóban, melyet a dongó keresztül-szakít. A házassodók győznek, a csészetolvaj haját fehérre mossa a vizsgálati fogság. Az a gyámoltalan jótékony-ság pedig, mely gyönyörűen tud lábatlankodni az újságoknál, még sohasem próbálta megtalálni az utat a vizsgára készülőkhez, ahol nagyon sokszor akadna tonnivalója. Az ember igazán csak azon csodálkozik, hogy mikor a jótékony-ságot nem vitte rá az ösztöne, legalább az uszorsók mért nem fedezték meg fel, hogy a vizsgadíjak előlegezésével nagyon csinos üzleteket lehetne csinálni. Nemcsak a jótékony-ság gyámoltalan, még az uszorsás is élehetetlen ezen a kis darab földön.

Nem így, de ilyenformán szolt az az ügyész akinek a technikus kellett volna vádolnia. S óh milyen igazat beszélt! Igazat adott neki a bíróság is, mely a minimumon alul keresett mértéket a büntelen bűnös büntetésére. Ötvennégy napot ült a technikus, ülni fog még hat napot, aztán — mehet. S ha kikerül a fogságból, akkor már vígan fityülhet, mert várja a — jótékony-ság. A kiszabadult rabok segélyezésére ugyanis már van egyesület. De előbb rabokká kell lenniük, ha azt akarják, hogy a hónuk alá nyuljanak. Szegény csészetolvaj te, korán kellett kiüríteni a komisz eléd italt abból a csészéből. Talán lelkebe is vette magát a mérég — sebját. A csésze megmaradt s a kiszabadult rabokat segítő jótékony-ság majd őnt bele egy kis tejet. Egyszer, kétszer, háromszor, de nagyon sokszor az sem. . . .

K.

Budapest, február 9.

— József Ágost gyermekének nevelője. Jan-kovics Ferenc honvédszázadot beosztották József Ágost főherceg udvartartásához a főhercegi gyermekek nevelőjeül.

— A királyi vendége. Bécsből táviratozzák: A mecklenburg-schwerini nagyherceg ma délelőtt fölkereste a kapucinosok srboltját és ott két korszort tett le, az egyiket a királyné, a másikat Rudolf trónörökös koporsójára. Onnan visszatérve, megnézte az udvari istállókat, végignézet a spanyol udvari lovardában néhány mutatványt, aztán a cumberlandi herceg palotájába ment, ahol délutánig időzött. Ma délután 5 órakor ő felségének a nagyherceg tiszteletere díszében volt. Ő felségétől jobbra Mária Jozefa főhercegné és a mecklenburgi nagyherceg ült menyasszonyával. Ebéd alatt a király a következő felköszöntőt mondta:

Örömmel üdvözölöm királyi fenségédet, és őszinte köszönetet mondok e látogatásért, melyet szíves és legjobb viszonyunk jelének veszem. Midőn biztosított királyi fenségédet legbarátságosabb érzelmeimről, nem akarom elmulasztani, hogy megemlékezzem királyi fenségének Alexandria braunschweig-lineburgi hercegnő ő királyi fenségével történt eljegyzéséről és hogy újból kifejezzem legbensőbb szerencsés kívánataimat a két fejedelmi ház ez örvendetes összekötéséhez. A szíveknek ez a frgye annál melegebb érzelmeket kelt bennem, mert régtől fogva a legszívesebb barátság fűz engem a legbensőbbben a menyasszony fenséghez szüleibe. Isten áldása és hatalmas oltalma kísérje királyi fenségédet élte további utain.

A zenekar a német himnuszt játszotta. A nagyherceg így válaszolt:

A legőszintébb köszönetemet fejezem ki fenségének e barátságos szavakért, amelyeket fenségéddel hozzám intőni kegyeskedett. A saját és fenségem menyasszonyom nevében legalázatosabb köszönetet mondok a rendkívül barátságos és boldogító szavakért, amelyekkel fenségéddel eljegyzésünkről megemlékezett. Megemlékezve arról, hogy fenségéddel mily különösen barátságos érzelmeket tanúsított Istentelen boldogult nagyajám iránt és arról a kegyes fogadásról, melyben fenségéddel házában részesültem, engedje meg fenségéddel azt a biztosítást, hogy mindig törekedni fogok fenntartani a jó viszonyt fenségéddel magas házához és azt legjobb erőimből ápolni. Az ur áldja és oltalmazza fenségéddel és fennkölt házá.

A nagyherceg ezután a Gotterhalte hangjai közt koccintott a királylallyal. Ezután cerce volt. Este hét óra előtt a király elment a nagyhercegeért és együtt hajtottak a Burg-színház előadására. Az előadás után a király bucsut vett a nagyhercegtől, aki Penzingbe baltattott a cumberlandi palotába, a király a nagyhercegnék a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta.

— Új főispán. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Székely György országgyűlési képviselőt Brassóvármegye főispánjává kinevezte.

— Tisza István elutasása. Gróf Tisza István miniszterelnök holnap délután 5 órakor Bécsből, Geszter utazik, hogy résztvegyen elhunyt anyósának, Özevgy Tisza Lászlónénak temetésén. A miniszterelnök pénteken tér vissza az osztrák fővárosba.

— A Kuria új elnöke. A lapokban egy könyvomasos révén olyan hír jelent meg, hogy Szabó Miklós, a Kuria ősz elnöke a tavasszal nyugalmába vonul és helyébe Hodossy Imre országgyűlési képviselőt fogják kinevezni. Egy fél-hivatalos esti lap ezt azzal a megjegyzéssel cáfolja meg, hogy e irt korai, mivel ily irányban való intézkedésre még semmi ok sem forog fenn.

— A fővidéki magyarság megmentése. A Liptóvárosi Kaszinó ama mozgalma, melyet a végvidéki magyarság fölsegítésére megindított, a legrszöle-sebb körökben élénk visszhangra talált. Ez ügyben tegnap este báró Bánffy Dezso elnöklésével értekezletet tartottak a fővárosi társaskörök a Liptóvárosi Kaszinóban. Az időszéri eszme megpendítését a megjelentek tetszéssel és lelkesedéssel fogadták, s megvalósítására közreműködésüket kilátásba helyezték. Az alapelvek és tervezetek kidolgozására az értekezlet bizottságot küldött ki.

— Adrenalin. Ez a széphangzású szó valami nagy dolgot jelent. Olyan anyagot, amellyel halottakat lehet feltámasztani, s két amerikai orvos, Crète és Lauer adja oda a nevet a nyilvá-nosságának ehhez a föltedezéshez. Nincs ok annak a föltedezésre, hogy egy ilyen adrenalin-mesét csak úgy kitaláltak pihent elmék, két keltőt orvos-névvél, Crète és Lauer orvos urak nyilván csakugyan léteznek Clevelandban. Es azért nem tartózkodnak attól, hogy az ő szörnyen nagy-jelentőségű szérumukkal — mert erről van szó — a világ elé álljanak, mivel tudhatják, hogy az emberek manapság már bármilyen kép-telenségnek látszó találmányt sem fogadnak ha-hotázva, hanem megcsóválják a fejüket és így szólnak:

— Hát biz' ez is lehetséges : . . .
Már most lássuk, hogyan is gondolják a clevelandi orvos urak az ő dolgukat. Azok a köz-lemények, amelyek az adrenalinról szólnak, hozzá-teszik, hogy egyelőre csak arról lehet beszélni, hogy néhány percere vagy néhány órára támasz-szák föl a halottakat. Olyan halottakat azonban, akikre mindeztideig már csak a temetés, az el-földelés következett. A halottak megnézte őket, azt mondta, vége, és azzal megrendelték számukra a sirt. Az adrenalin, ha félorával a halál bealta után hozzá lehet látni a halott kezeléséhez, visz-szaadhajta még az életet. Különösen pedig abban az esetben, amikor hirtelen halálesetről van szó, amely villámcsapás, vízbeülés, vagy szélbűdés révén következik be, amikor tehát az emberi test szövetei voltaképpen teljes épségben maradtak meg, amíg a feloszlás aztán irt is meg nem kezdi roncsoló munkáját. Azt állítja ez a Crète és Lauer, akik, ha a találmányuk nem is válik be, annyit mindenesetre bebizonyítottak maguk-ról, hogy érték a világhír paripájára való felszállásnak a módját, — szóval azt állítja ez a két clevelandi kórházi orvos, hogy sok olyan embert állítottak már tájpra, akiről kiállították a halotti bizonyítványt. És pedig többnyire olyan-okat, akiket villamos áram sújtott agyon. Meg-győződéssel állítják, hogy minden villamoságtól sújtott vagy szélütött embert feltámasztanak, ha testének szövetei nem rongálódtak meg bármily oknál fogva. Nem tesznek egyebet, mint szérumot fecskendeznek bele a halott erobe, ez a szérum a megaludt vért pezsgésbe hozza és az új vérkeringés új életet visz az emberi szervezetbe. Ez az el-járás, s hogy az adrenalinnak, ha csakugyan megvan ez a varázsereje, milyen jelentősége volna tehát, azt bővebben nem kell kifejtteni. Hány hosszadalmas pereskedés maradt volna el, ha egy némely halandó ember csak egy-két perccel később keltözött volna el az örök semmisségbe. Az adrenalinnak egyébként a két amerikai orvos állítása szerint, az a hatása is van, hogy eleven emberben, egészségesben vagy betegben, jelen-tékenyen fokozza az ételérőt és az életkedvet. Ha csak ennyi hatása volna az új szérumnak, akkor is elégeé betöltendő a hivatását. Különös még az egész dologban, hogy az adrenalin az emberi testnek egyik mirigyéből lehet előállítani, még pedig abból, amely valahol a térd alatt van.

— Puccini és a szerelem. Puccinének, a Bo-hémek és a Tosca nagyhírű komponistájának különös ürömcsepp vegyült a boldogságába. A kiváló olasz maestro a napokban házasodott meg s alig egy-két nappal az esküvője után már kárterítési pert akasztott a nyakába egy — ifju hölgy. Ez az ifju hölgy éppen csak ezer darab szerelmes levéllel támogatja a keresetét, amelyet senki más, mint a mester irt hozzá, aki egyébként visszaelt a tapasztalatlanságával és szerencsétlenné tette. Az ezer levelet Puccini öt év alatt irta, tehát mégis csak van a maestroban bizonyos foku hüség. Egész Olaszországban most nagy kíváncsisággal várják, hogyan fejeződik be ez a szen-zációs szerelmi per.

— **Baltimore pusztulása.** Olyan óriási tűzvész, mely a múlt vasárnap Baltimore város nagy részét elpusztította, nem igen fordult elő az utolsó száz esztendőben. Az egész város lángokban van s minden mentő kísérlet teljesen hiábavaló. A katasztrófa keletkezésének okát még nem tudják; állítólag egyszerre több gázyárbán robbanás történt s ez okozta a tűzvészt. *Washingtonból* és *Annapolisból* külön vonatokon szállítottak katonaságot az égő városba. *Roosevelt* elnök már tegnap este Baltimoreba utazott. Egy *newyorki* távirat szerint a képviselőházban indítványozni fogják, hogy a baltimorei égetteknék egymillió dollárt adjanak segítségül. Délután a tűz még mindig tartott, 140 holdnyi területen leégett az épületek. Az utcákat sok helyütt tíz láb magas romhalmaz borítja. Katonai őrzetet rendeltek ki. Washingtonból utazók érkeznek nagymennyiségű légyapottal, hogy robbantásokkal szigeteljék el a tüzet. A várost számosan elhagyják. A kikötőben lévő hajók közül több száz tengerre indult, hogy megmeneküljenek a lángoktól. A kárt 2-300 millió dollár becsülik.

Baltimore az Unió egyik legnagyobb és legszebb városa. Az Írországból Amerikába vándorolt Baltimore bárók alapították 1749-ben és tőlük kapja nevét a város, amely ma félmillió lakost számlál. Falai közt székel az amerikai primás, *Gibbons* bíboros, akiről annyi szó esett az utolsó konklávénál. A legtöbbet köszönhet a város egy *John Hopkin* nevű kereskedő-polgárának, aki több millió dollár alapítvánnyal egyetemet és kórházat létesített. Baltimore büszkesége a *Druid Hill Park*, egy 280 hektárnyi park, amely száz esztendőig magántulajdon volt, mielőtt a város birtokába ment át. Baltimoreban vannak a világ legnagyobb konzervgyárai, vitorlavásongyárai, azonkívül tömérdek vasat, acélt és rezet gyártanak ott. Egy római távirat szerint a pápa *Gibbons* baltimorei bíborostól táviratilag híreket kért a tűzkatasztrófáról.

— **Egy bűnös asszony.** Szabadkáról jelentik: Nagy izgalmat okoz a városban, *Bogdányi* Biemestock Kálmánról letartóztatása, aki őszentendős szabadkai tartózkodása alatt a legnagyobb nyugalommal pusztított el vagy negyven emberéletet a nélkül, hogy büntetéről a hatóság tudomást szerzett volna. A szegény hűnyhóktól a legelegánsabb házakig kiterjeszkedtek üzemel. Mikor Szabadkára került, két-három kishirdetéssel ajánlotta magát, mint kitűnő masszírozót és híres szülésznőt. És kishirdetéseinek meglett a várt eredménye. Rövid idő alatt már flakkeren járt s drága ékszerekkel díszítette magát. Nemsokára már beszélt róla de pozitív adatok hiányában csak suttogva gyanúsították a rosszlelkű asszonyt, ki ezek hallatára szemérmelen kérdéssel hárította, hogy igaz, ő bűnös, de büneinek hatalmas védői vannak. Nem elégedett meg azal, hogy egy-egy tévelyedett, szerencsétlen nő hozzá fordult, ő is fölkeste áldozatait, s nem riadt vissza a templomban imádkozó asszonyok megzavarásától az utcán béke-sen estélőkat sem kímélte, sőt elment az asszonyok lakására, s szolgálatait a jelenre, vagy a jövőre leajánlta. Az első feljelentés után a rendőrség még nem tartóztatta le, hanem bizonyítékokat gyűjtött, s mikor ezeknek egész halmaza együtt volt elővezetette s nyomban le akarta tartóztatni, de ekkor szivócsőket kapott s a rendőrorvos véleménye alapján letartóztatását elhalasztották. Ezt a szabadságot arra használta fel, hogy megfélemedett bűnrészeséhez futkárózott, s azokat ígéretekkel, vagy fenyegetéssel akarta hallgatásra kényszeríteni. Mikor erről a rendőrség értesült, végre letartóztatta, de kihallgatása alkalmával mindent tagadott, noha többek vallomása és a házkutatás eredménye ellene bizonyította. A rendőrség a legnagyobb erővel nyomoz s Szabadka közönsége kétségbeesett izgalom között várja a leleplezéseket.

— **Dr. Hertza Tivadar felolvasása.** A Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesületében (VI. Andrásy-ut. 2.) dr. *Hertza* Tivadar, a *Magyar Hírlap* főszerkesztője, holnap szerdán, e hó 10-ikén este 7 órakor a valuta-rendezésről felolvasást tart. Az egyesület vendégeket is szívesen lát.

— **A londoni kód.** Addig kínzóta az angolokat ez a rettenetesen sűrű kód, amelyet az egész művelt világ immár a londoni kód néven ismer, hogy végre kifognak rajta. *Sir Oliver Lodge* hírneves angol természettudós, aki már husz év óta foglalkozott a kérdéssel, úgy látszik eredményhez jutott végre, mert tudtára adta honfitársainak, hogy nem lesz többé kód Angliában. Hogy ez mit jelent, azt legjobban az angol ember tudja. Vége lesz a kódnek, amely megbénítja a hajózást s általában a közlekedést, vége lesz a kódnek, amely miatt az angol egy lépésnyire sem lát s amely miatt az angol kocsisnak le kell szállania a bakról, hogy kantszárson fogva vezesse a lovat, s még akkor sem bizonyos abban, nem ütközik-e össze valamilyen járművel; vége lesz a kódnek, amelyet semmiféle fényvel nem lehet átvilágítani s amely annyira veszedelmes az egészségre, *Sir Oliver Lodge*

már meg tudja szüntetni a kódot igen egyszerű módon: elektrizálja a levegőt, azaz megtölti villamossággal s a villamos feszültség következtében a kód azonban lecsapódik. A levegőnek villamossá tétele *Lodge* találmánya; a villamos áramok eddig is szabadon küldhették ide-oda, de most már magát a levegőt is meg tudjuk tölteni villamossággal.

— **Borzalmas fogadás.** Rómregénybe illő eset történt a minap *Berlinben*. A múlt héten szerdán reggel az egyik temető munkásai a halottasház körül bizonyos rendtelenséget vettek észre. Értésítették a temető felügyelőjét, aki előbb rendőrt hívatva ment csak be a halottasházba. A halottasház ajtaja rendben volt, de bent az egyik koporsó csavarjai meg voltak lazulva. A koporsót, amelyben egy öngyilkos fiatal leány feküdt, felnyitották. A halott ott feküdt rendesen, csak éppen fején volt félrebillenve a mirtuskoszoru és jobb halántéka körül volt rendetlen küssé a haja. A rendőrség kiderítette, hogy a halottasházba egy *Sommerfeld* nevű zongorista tört be egy rovtott multu legénynyel. Ez a zongorista nyolc évig volt az öngyilkos leány völégénye. A fiatalember mindig azzal bízta, hogy a szülei pénzt adnak majd neki zeneműkereskedésre, és akkor megházasodik. Egy-két héttel ezelőtt kellett volna megenni az esküvőnek és akkor a zongorista azzal állott elő, hogy a szülei nem akarnak pénzt adni s ő majd zongoralekekkel keresi meg a kenyerüket. A leány, aki nyolc évig várta, hogy a maga megalósuljon, ezen annyira kétségbeesett, hogy felakasztotta magát. És itt következik a borzalmasabb részlet. Völégénye valami fogadásból feltörte a koporsóját, hogy egy hajfűrtől vágjon le egykori menyasszonya hajából. És végre is hajtotta, amire vállalkozott. A rendőrség, mivel tisztességes szülők gyermeke s büntetlen előéletű, egyelőre szabadon bocsátotta Sonnenfeldet.

— **Halálozás.** *Gabrovits* Kamillót, a földtani intézet térképészét ma délután temették Attila-utcai lakásáról. Az elhunytat a budai farkasrési temetőbe számos tisztelő s barátja kísérte ki.

Jaskó Károly nyugalmazott állami tanítóképzőintézet tanár 66 éves korában meghalt. Temetése ma délután ment végbe a Vöröskereszt-Egyet kórházból nagy részvétel mellett.

Iglón elhunyt a város tekintélyes polgára, *Feigenbaum* József. Végrendeletében 50.000 koronát hagyott különböző egyesületek és társulatok részére. A válás- és felekezeti különbség nélkül. Feigenbaum építette az izraelita hitközség templomát és a zsidó iskola részére még életében 20.000 korona alapítványt tett.

— **A bíró ur szerepelt akar.** *Gyulafehérvárról* írják: Gyulafehérvárott helven év óta áll fenn a *Polgári Kaszinó*, mely vállalkozásai különbség nélkül gyűlhelye a magyarságnak. *Dr. Acél* Spáda Béla királyi törvényszéki bíró bosszuerzettel házról-házra járt, hogy egy új *katholikus kaszinó* részére tagokat szerezzen. Tervével azonban kudarcot vallott. A polgármester és az egész polgárság ugyanis elítélte a mozgalmat s gróf *Mojdít* Gusztáv erdélyi püspök is dezaválta a rá hívakozottakat és határozottsággal kijelentette, hogy ő mint a szeretet és béke embere, *semmitéle* *ekkluzív* *katholikus jelleggel bíró intézményt nem támogat*, mely a társadalmi együtetés és a béke megbontására vezethetne.

— **Farsang.** A Fővárosi Szegény Gyermekkert-Egyet február 13-án tartandó bájjára *Augusztus* 10-hercegnő is megígérte megjelenését. A rendezőség nagy gondnal készül a fenséges vendég fogadására. A bált hangverseny előzi meg. — A *Budapesti Tanári Kör* február 14-én tartja segélyalapja javára zártkörű tanácsulását és Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének helyiségeiben (Esterházy-utca 4.). A vígalmi bizottság meghívására *Dr. Berzevics* Albert kultuszminiszter is megígérte részvételét. A rendezőség már szétküldözte a meghívókat. Jegyek a mai iródjában (Esterházy-utca 14.) kaphatók. — A *Buui Polgári Kör* február hó 11-én tartja meg bálját a budai iskolás gyermekek napközi otthona javára a budai Vigadóban. — A *Magyar Vasuti és Hajózási Klub* február 16-án ingyen-tombolával egybekötött bohócjelmeztést ad saját helyiségeiben (Andrásy-ut. 69. sz.). — Az *állatorvos* *főiskola hallgatói* 25-én kórház-egyesületük javára a *Terézvárosi Kaszinó* helyiségeiben táncestélyt rendeznek.

— **Esztétés után.** *Kürner* Károly belvárosi apátplébános ma este az Angoliskasszonyok templomban egy fiatal párt esketett össze. Közvetlen miután az esketés szertartást elvégzte, hirtelen elsápadt és eszméletlenül összeesett. A sekrestyébe vitték, ahol *Lobmayer* katonarvos erőt vágott rajta. Majd a plébánián levő lakására szállították és ott háziorvosa konstátálta, hogy agyszélhűdés érte. Állapota reménytelen.

— **Az ügyvédjelöltek egyesülete.** Az *Ügyvédjelöltek Országos Egyesülete* tegnap este elnökválasztó ülést tartott, minthogy az egyesület elnöke, *dr. Wolfner* Pál lemondott elnöki tisztéről. Új elnöknek *Wolfner* Pál indítványára egyhangulag *dr. Marschan* Gézát választották meg.

— **Főnyeremény.** Az olasz vörös-kereszt sorsjegyek e hó elején történt húszasán a 20.000 aranyliras főnyereményt a *Sorsjegyleletési Bank* (József-kürt 16. szám.) által eladott 9066 sor. 29. számú sorsjegy nyerte meg.

— **Elnökválasztás Amerikában.** Az Egyesült Államoknak talán legnagyobb politikusi, *Hanna* szenátor, egy newyorki távirat szerint súlyosan megbetegedett. *Hanna* szenátor tudvalóleg egy emlegették Newyorkban, mint *Roosevelt* legkomolyabb ellenjelöltjét a legközelebbi elnökválasztáson, betegsége miatt azonban elnökválasztás esélyei alaposan megváltoztak. *Hanna* jelöltségét, még ha felgyógyulna is, nem veszik többé komolyan és azért most már még valószínűbb, hogy *Roosevelt* lesz újabb hét esztendőre az Egyesült Államok elnöke. Megválasztásának akadályai azonban még nem mutatnak el teljesen, mert nem lehetetlen, hogy *Hanna* szenátor hívei mási jelölt körül fognak csoportosulni.

— **Részeg tenorista.** A moszkvai operában, mint jelentik, *Verdi Troubadourjának* legutóbbi előadásán nagy botrányt okozott egy részeg énekes. A címszerepet adta *Voronov*, aighogy megjelent a színpadon, a közönség észrevette, hogy részeg. Kegyetlenül hamisan énekelt és támolygott. A közönség erre fűlyülni, tombolni kezdett és követelte, hogy *Voronov* távozzék a színpadról. Az ittas tenorista abbahagyta énekpartiját, a színpad szélére lépett és rákiáltott a zongoristára közönségre:

— *Semmirekellő* *piamasz* minden énekes és rendező, de a közönség is hitvány fajzat!

Ezzel *Voronov* meghajította magát a közönség előtt, sarkon fordult és eltűnt a színpadok mögött. Az előadás félbemaradt és a közönség méltatlankodva távozott az operából. A színházi botrányok a törvényesek előtt lesz a folytatása.

— **Házasság.** *Leiner* Gyula gyáros eljegyezte néhai *Klein* Márton leányát, *Hajnalkát* Budapesten. *Dr. Győrösy* *Buchler* Zsigmond piúscsabat községi orvos eljegyezte *Fürst* Margitot, *Fürst* József gy. őri nagykereskedő s bérő leányát.

Weiss Vilmos (Farkas), és *Weiss* Márton és fia cég társtagja *Beregszászról* eljegyezte *Klein* Rózsika kisaszonny Nagy-Balkányból.

— **Önként jelentkezett sikkasztó.** *Róth* Manó 20 éves magánhivatalnok az éjszaka jelentkezett a lökapatányság ügyeletes tisztviselőjénél és töredelmesen beavallotta, hogy *Alföldi* *Dezso* koronaherceg-utcai ékszerésztől 800 koronát sikkasztott. *Róth* Alföldinél volt alkalmazva. A gazdája a minap 600 koronás csekket küldte el *Róth*ot egy belvárosi bankba, hogy azt beváltsa. *Róth* ezt meg is tette, de a pénzzel Bécsbe szökött s az utolsó krajozáig elmulatta. A rendőrség a sikkasztót letartóztatta.

— **Pályázat népkonyhára.** A Magyar Mérnök-és Építészegylet pályázatot hirdet valamely nagyvonalú munkásvárosrésze számára szabadon álló népkonyha-épületre. Pályadíj: az egyesületi elnöktől 100 korona. A benyújtás határideje: 1904 április 11-ike.

— **Miss Duncan különös fellépése.** *Berlinből* jelentik: *Miss Isadora Duncan* tegnap előadást tartott a *Beethoven-teremben* vetített képekkel az ő táncművészetéről. A közönség az előadás első részét érdeklődéssel hallgatta, de aztán elvesztette a türelmét és végül dobogással és piszsgálással megakadályozta az előadást és követelték mindenfelől, hogy táncoljon már. *Miss Duncan* el is táncolt két *Chopin*-keringőt. Mikor aztán javában táncolt, hirtelen elaludt a villamosvilágítás. Erre megint megújult a zavar. Akkor aztán kijelentette *Duncan* nagy nyugtalanság közepette, hogy ez a Thalia színház műve, mert neki a szerződése szerint csak abban a színházban lett volna szabad fellépnie. Most már aztán otthagya a közönség a művésznőt és távozott a teremből.

— **Hirdetési ügynökök egylete.** A Hirdetési Ügynökök Országos Egyesületének minap tartott rendkívüli közgyűlésén az elnök jelentést tett arról, hogy az egyesület megalakulása az érdekeltek legszélesebb rétegeiben jóindulattal fogadtatásra és örvendelésre visszhangra talált. A szakmabeli tagok vártalaul nagy számban jelentkeztek belépésre, úgy hogy ma már ugyyszólván minden fővárosi napilap képviselve van az egyesületben és minden tekintélyesebb, értékesebb hirdetési ügyök tagja már annak. Az egyesület vagyona is kedvezően gyarapszik. A már közzétett adományokok kívül legutóbb a következő adományok érkeztek az egyesülethez: *Az Újság* napilaptól 100 korona, *Leopold* *Gyula* hirdetési iródjából 100 korona, *Goldberger* *A. V.* hirdetési iródjából 200 korona. *Pártóügység*ként jelentkezett *Barta* Béla, a Magyar Vándorlás- s Kávéipar tulajdonosa 50 korona adománnyal. A közgyűlés megbizta az elnököt, hogy az alapszabályok jóváhagyása után jelentsen be hivatalosan az egyesület megalakulását az *Újságírók Országos Egyesületének* és kérje fel arra, hogy működésében, céljai elérésében legyen tanácsadója, segítője.

— **Egy tébolyodott asszony rémtette.** *Székes-jéhvárról* táviratozzák! *Fajda* Istvánné táci illetőségű, 24 éves elmebeteg asszony az itteni Szent-György kórházban tegnap este, míg az ápolók a vacsoráért voltak, a férfi és női osztály között lévő folyosón örködő ápolónő szemelattára a fürdő deszkafalat átmszta, az ott lévő kályhából a paraszt a földre tette, ráállt és a viztartályban lévő forróvizet egy lavorral magára öntötte, úgy, hogy teste félig megfűt és lábai térdig elégték.

FŐVÁROS

(*) **Törölt jelölés.** A kijelölő-választmány a kerületi orvosi állásra annak idején dr. *Kozma Arturt* is jelöltte. A főpolgármester ma újra összehívta a kijelölő-választmányt s bejelentette, hogy a törvényszék dr. *Kozma Arturt* az Orvosszövetség sorsjátéka ügyében becsületességért négyezer korona pénzbüntetésre ítélte s hogy a tárgyalásan kitűnt, hogy dr. *Kozma* a sorsjáték közvetítéseért jutalékot vett fel. A választmány elhatározta, hogy dr. *Kozmát* törli a jelöltek sorából s a törlést a közgyűlés tudomására hozza.

(*) **Jelölés.** A negyvenötös választmány ma délelőtt ülést tartott *Kláh István* elnöklése mellett és jelöltek a három arvaszéki jegyzőt s a huszonkét kerületi orvosi állásra. A jegyzői állásokra első helyen jelölték dr. *Kovács Jenőt*, *Babó Lászlót* és dr. *Bereghy Kornélt* eddigi arvaszéki jegyzőket. — A kerületi orvosi állásokra is a régeket jelölték kivéve az I. kerületet, ahol dr. *Han Pál* helyett dr. *Pálka Géza* jött be a listába. A negyvenötös választmány ezenkívül egy-egy tagot jelölt a következő bizottságokba: a közlekedési ügyi bizottságba *Petri Ottót*, a közegészségügybe *Heinrich Kalmánt*, a pénzügyi- és gazdaságba *Wolf Máriót*, a katonaiügybe *Frey Alajost*, a budai színi-ügybe *Rónay Károlyt* s a közlekedési- és közgazdaságba *Mauks Jánost*. A jelölés megerősítés végett a holnapi közgyűlés elé kerül.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Művészet.** A képzőművészek segély- és nyugdíj-alapja javára rendezett művészetnek fényes eredménye volt ma este a Royal-szálló termében, ahol a képzőművészek eltejtjen kívül a budapesti társaság előkelőségei gyűltek össze. Ez a művészet — akár a közreműködők névsorát, akár a műsor gazdagságát tekintjük — igazán magas színvonalon állott. Az előadó művészetnek olyan mesterei léptek a dobogóra, mint *Popper Dávid* és *Hubay Jenő*; s dalt olyan remek hangú és finom ízű énekesnő képviselte, mint *Róna Józsefné* (*Keményfy Gizella*); és a zongora előtt *Lots* mester bájos leányát, *Lots Kornélné* kisasszonyt láttuk megjelenni. *Róna Józsefné* oroszánrészt illeti a nagy sikerből. Négyeszer jelent meg a pódiumon és lerádást nem ismerő briliáns készséggel a legnehezebb, legművészebb dalok egész sorozatát énekelte. A *Figaró* lakodalmából vett nagy ária után *Cornelius* következett, majd *Kjerulf*, *Osajkovszky*, *Brams*, *Strauss Rikárd*, azután *Hubay Jenőnek* egyik új, még kéziratban levő dalát (*Ugy-e Jani*) mutatta be a szerző hegedű-kíséretével és végül magyar szerző kompozíciót vitte diadálra: *Hubay Jenő*, *Tarnay Alajos*, *Dienel Oszkár* és *Nemes* egy-egy hangulatos, szép dalát. Nemosak a fizikai erő, nemosak a hang meleg pompája volt imponáló ennek a hosszú programnak a végigéneklésében, hanem az a nagy művészi intelligencia is, amellyel *Róna Józsefné* ennyi különböző szerzőt szólaltatott meg és minden dalnak a lelkét, az egyéni koloritját hiven tükrözte vissza. Pazar kedvében annyira ment, hogy roppant műsorát még ráadásával megoldta: *Delibes* *Ékigájának* a bájos előadásával. Igaz, hogy erre a pazarlásra a közönség kényszerítette, amely minden dala után szünni nem akaró tapsokkal árasztotta el. A zajos viaros tetszésből kijutott a gondonka és a hegedű nagy mestereinek is: *Popper Dávidnak*, aki *Rubinst* n és *Davidoff* szerzeményeiből játszott és *Hubay Jenőnek*, aki *Wagner Wilhelm Walter-dalán* kívül saját szerzeményű *mazurkáját* és *Köszlertől* a *Magyar táncok* adta elő, tüzes tónusának az elragadó hevével és hatásával. *Lots Kornélné* kisasszonyt a *Chopin-féle Poconaise* és *Mendelssohn-féle*, *Auf Flügel* de *Gesanges* után szintén nagy tapsokban részesítette a közönség.

** **Blaháné a Tündérlék ifjúsági előadásán.** Vachot nagybecsű népszimulá, a most nagy sikerrel felelevenített *Tündérlék Magyarhonban* e hét csütörtökjén délutáni ifjúsági előadásra újra színpadkerül *Blaha Luízával* Marcsa szerepében.

** **Vigszínház.** A *Vigszínház* csütörtöki ujdonságának az *Erény útjainak* előkészítésével a művészi személyzet teljesen a készűt. Az ujdonsághoz nagyarányú új díszleteket és egész sereg új öltözéket csináltattak.

** **Hangverseny.** *Hollósy Kornélné* és *Kelen Ida* zongoraművésznők ezidei hangversenyüket e hó 29-én, hétúton rendezik a Royal színtermében két zongorán. A jeles művésznők legutóbb Angliában arattak nagy sikert. Jézve a hangversenyre Rózsavölgyi és Tarsa zeneműkereskedésében kaphatók.

** **A feokék.** *Fedák Sári* hírtelen közbejött betegségé miatt *Louison* szerepét ma *Csatay Janka* vette át. Csütörtöktől kezdődve azonban *Fedák Sári* játszza a szerepet.

** **Uj magyar balett.** *Záray Samu*, a *Csárdás* című balett szerzője, a magy. kir. Opera igazgató-ságánál új, öt képből álló eredeti látványosságú magyar baletet mutatott be. A balett címe: *Balaton rego*,

zenéjét *Kun László*, a kiváló zeneszerző írja, ki jelenleg is egy nagyobb és egy kisebb operát fejte be a magy. kir. Opera részére.

** **A demokrata-kör estélye.** A belvárosi szabadelyi demokrata-kör legutóbbi estélyének a hangversenyét néhány jeles közreműködő tette kiválóan érdekessé. *Csüllag Teréz*, a Nemzeti Színház művésznője verseket szavalt és virtuóz előadásával majd kávéasztalt iakasított a főzőnég szemében, majd zajos vidámságot keltett a hallgatóságban. *Kiss Klára* kisasszony, *Ábrányiné kitűnő tanítványa*, csillogó koloratúrával énekelte *Gara Mária* nászadalt, majd megragadó bensőséggel egy *Jensen-lele* dalát adott elő és végül magyar dalokat énekel viharos tetszés mellett. Közreműködött még *Cerai Anna* operanékesnő és több előkező dilettáns, akik kurio-nótákat mutattak be tárogatón, hegedűn, gordonkán és cimbalmon.

** **Magyar Színház.** A közönség nagy érdeklődése mellett adják estéről-estére *Raina Ferenc* és *Czobor Károly* a *Hajduk hadanyaga* című darabját. Az ujdonság a hét minden estéjén színe kerül. — Vasárnap délután a *Sherryt* játszzák. csütörtökön délután pedig rendezés ifjúsági előadásul a *Toldit*. *Merei Adolf* népszerű ifjúsági darabjának erre az előadására *Goldmann József* fővárosi bizottsági tag az árva-házak növekedési számára 400 darab jegyet vásárolt.

** **Jótékonyoelü hangversenyek.** A népszanatórium építési alapja javára március 2-án *Van Dyck*, a világhírű tenorista hangversenyt tart a Vigadóban. A hangverseny iránt főúri körökben is nagy érdeklődés mutatkozik. Jögyek a Szanatóriumegylet irodájában (régi képviselőház) és a zeneműkereskedésekben kaphatók.

A *Magántisztviselők Othona szimfonikus zenekara*, mely múlt hó 23-án a *Magántisztviselők* Othonában kiváló sikerrel mutatkozott be, március 3-án jótékony célra rendezendő szimfonikus hangverseny keretében lép a közönség elé. A 60 tagból álló zenekar *Kemény Artur* gépészmérnök, a *Műegyetemi Zenekar* volt karmestere vezénylete mellett *Mozart* g-dur vonós szerenáját, *Haydn* *Paukeneschlag* szimfoniáját és *Kreutzer* *Granadai* éji szálás nyitányát adja elő.

** **Magyar zeneszerző sikere külföldön.** A boroszlói filharmoniai társaság a múlt héten előadta *Major J. Gyula* IV. szimfoniáját és egy cello-hangversenyt, amelyek értételjes koncepciójukkal, megragadó tétéleikkel mély hatást tettek a közönségre. A boroszlói újságok részletesen és behatóan méltatták *Major J. Gyula* kiváló zeneszerzői egyéniségét.

TÖRVÉNSZÉK

§§ **A vádlott bíró.** A vesztegetés vádjával terhelt *Soós Kálmán* törvényszéki bíró ügyének tárgyalását ma délelőtt folytatták. A vádanyag sorából legelőbb a *Durable-lele* pórt tárgyalta, ebben az ügyben állítólag ugyanosok *Schwartz* *Abrahám* közvetítésével pénzt fogadott el *Soós*.

Soós Kálmán kijelentette, hogy teljesen ártatlannak érzi magát. Igaz, hogy mikor ez az ügy, meylet a járásbírószágon *Küsti* bíró tárgyalta a törvényszékhez került jártak nála a pörös telek képviselői informáni, de semmiféle tisztességtelen dolog ebben sem történt. Sem én nem kerem pénzt, mondotta nem meg nem bízam *Schwartz* *Abrahámot* azai, hogy kérjen a nevemben a telektől pénzt.

Schwartz *Abrahám* roppant bőbeszédűséggel azt vallotta, hogy amit tett, azt a maga szakállára tette s soha *Soós*-ól olyan megbízást nem kapott, hogy valakitől pénzt kérjen.

A kibaigagott tanuk egy része azt vallotta, hogy *Schwartz* egyenesen *Soósra* hivatkozott, mint akinek a nevében eljár.

Délután a *Schlesinger* *Leo*—*Ney* *Simon*-féle ügy tárgyalására került a sor. 1902. július havában *Ney* *Simon* osslas miatt jelentette fel *Schlesinger* *Leo* ékesrészt, mert ez egy aranylanc vételnél őt megkárosította. A járásbírószágon telemente *Schlesinger*. A felment ítélet ellen a panaszos felebebezt. Így került az ügy a törvényszék telebviteli tanácsához, ahol *Soós* bíró volt az ügy előadó bírája. Az a vád, hogy *Soós* bíró 200 koronát kért *Schwartz* után a maga részére.

Soós bíró: Az ügy a felebbviteli tanácsban 1902. szeptember 26-én került tárgyalásra. A tárgyalás előtt egyezben megjelent, ugyszóiban betoppant *Schlesinger* szobámba s lengyel zsargonban kezdett valamit beszélni, amit azonban én nem értem meg. Arra emlékszem, hogy valami dankbarkeit szót hangoztattott, mire én azt mondtam: hinaus! De hogy jellemzem, ki ez a *Schlesinger* *Leo*, el kell mondanom, hogy ez az ember tisztességtelen és közveszélyes üzleti verseny miatt 2 0 koronára lett elítélve, azonkívül bünyvizsgálat alatt állott többrendbeli csalás és erőszakos nemi közösbűis büntettei miatt.

Az elnök: Kérem arra feleljen, amit *Schlesinger* *Leo* állít, hogy ön elküldte hozzá *Schwartzot*, aki aztán megfenyegte, hogy a *Ney* által indított pörben, ha nem fizet 200 koronát *Soós* bírónak, könnyen 14 napi fegyházra is kaphat. *Schlesinger* aztán ötkerezté őt s kérte a jóindulatát, *Schwartzra* hivatkozva. Ön ekkor, mikor a kérését *Schlesinger* előterjesztette, azt mondotta neki: Lásza a mézáróst is megbüntetük, ha kevés húst ad.

Soós bíró: Tagadom, hogy én *Schwartznak* ilyen megbízást adtam volna. — Ha azt a mézárósról szóló pécát említtetem volna is előtte, — de nem említtetem — *Schlesingerrel* szemben ez a példa nagyon találó volt, mert *Schlesinger* csalásért okvetlenül el kellett ítélni. *Schwartz* *Abrahámot* kérdezte meg ezután az elnök:

— Beszélit ön *Schlesingerrel* a *Ney*-féle ügyben?
— Igen. *Schlesinger* említtette előttem ezt az ügyet s tanácsot kért tőlem. Én erre azt mondtam,

— **Postakalauz.** Hasznos kézikönyvet adott ki a kereskedelemi miniszter *Postakalauz Budapest eszéki-nyéves és környéke közönségének használatára* címen. A Postakalauz tájékoztat arról, hogy Budapest egyes közüzemgázalási kerületeiben, utóiban s terlein, mely postahivatal naponként hányszor és mikor kézbesíti a beérkezett küldeményeket. Tartalmaz továbbá a főváros területén működő posta-, távíró- és távbeszélő-hivatalok és postai gyűjtőhelyek helyezkedését és szállítását beosztását, sőt a hivatalok elhelyezkedését térképen is szemlélteti. A Postakalauz ára egy korona s kapható a főváros területén működő bármely posta- és távíróhivatalnál.

— **Megfűlladtak a fűstben.** *Csongrádról* jelentik: *Meszlaj György* 68 éves halását tegnap leányával együtt halva találták a szobájukban. Az öreg az ágyban dunnával betakarózva feküdt, a lánya pedig a kemence padkáján huzta meg magát. A vizsgálatot a hatóság megindította és eddig annyit kiderített, hogy szombaton este megáztatták a szalmát, amellyel begyújtották a kemencébe. A nedves szalma fűstje ölte meg őket alvás közben. Hosszu alvásuk gyaszt keltezt és ma a szomszédok behatoltak a lakásba és értesíteték a hatóságot a szerencsétlenségről.

— **A Képzőművészeti Tanács ülése.** A Képzőművészeti Tanács szombaton ülést tart, amelyen a zeneparta alternatív termett ülést fogja megbírálni. Az új pártot terveit ugyanis átoldozták a tervezők s mivel az építés a tavasszal megkezdődik, döntés lesz a végleges terv dolgában.

— **Az osztályorsorsjáték húzása.** Az osztályorsorsjáték mai buzasan huszezer koronát nyert: 98040; tízezer koronát: 21857; kétezer koronát: 58882 103855 74886 12974 77078; ezer koronát: 82-44 27478 92039; ötszáz koronát: 104121 44868 36198 109208 19-81 90566 1073-5 56987 47000 8608 6868 72775 81980 101774 106062 47955 7650 88066 29170 109444 6359 81478 74076 77614 80800 71180 2405 26364 42810 8739 56880 83088 95279 108476 86262 11578 108336 64497 8482 66253 108782 8221 104061 27187 99606.

— **Fővárosi Orfeum.** A szenzációk februári műsor kereében még mindig nagy tetszéssel színe kerül *Venusz a földön* című operette csütörtökön éri meg 50-ik előadását. A jubileári estére *Waldmann* igazgató barátai és tisztelői nagy óváci kat terveznek. A februári műsorban a *Tarka Szimpá* is nagy-sikerű egyfelvonásossal vesz részt.

(x) **Aki kertjét szereti** és szép virágokat, szép konyhakerti terményeket akar, az iedezzó magzúkség-élet *Mauliner Odón* cs. és k. údvári magkeskedésében, Budapestben, VII., *Rottenbiller* utca 33. szám. A cég idei főág egzekút, mely 226 oldalra terjed, kívánatra ingyen küldi.

1898—1904.

Ezernyolcszázkilencvennyolc augusztus 23-án a következő távirati jelentés érkezett hozzánk:

Pétervár, augusztus 23.

A császár ő felsége parancsára gróf *Muraviev* külügy-miniszter e hó 13-án a pétervári udvarnál valamennyi külföldi képviselőnek a következő közleményt hozta tudomására:

Az általános béke fenntartása és a mértéken túl való fegyverkezésnek, amely valamennyi népre nehezék, lehetősé csokentése — a világ mostani állásának helyzeténél fogva az ideál, amelynek előérése kéllene minden kormányának törekednie. Ő felsége, uram és császárom teljesen át van hatva ettől az emberi és nemes érzélettől. A császári kormány meg lévén győződve, hogy ez a magaslatos cél megfelelő minden hatalom legfontosabb érdekeinek és jogos óhajlásainak, a mostani pillanatot igen alkalmasnak tartja, hogy nemzetközi megítélés után meg éljék azokat a hathatós eszközöket, amelyek a népeknek biztosítják a béke jótéteményeit és véget vehetnek a mostani fegyverkezés növekvő fejlesztésének. A legutolsó harminc estendő folyamán rendkívül megsziárdult a művelt népek öntudatában az általános béke iránt való óhaj. A béke fenntartását jelölték ki a nemzetközi politika céljának. Az emelkedő irányzatú pénzügyi terhek gyökerén érik a közjóélet, valamint a népek szellemi és anyagi erőt. A munka és a türelem nagy részüben elvonatnak természetesen rendeltetésüktől és improduktiv módon használatnak fel. Száz meg száz milliót fordítanak borzasztó romboló szerszámokra, amelyek ma még a tudomány legújabb vívmányai, de holnap valamely új felfedezés következtében tökéletesen értéktelen lesznek. A nemzet i kultúra, a gazdasági haladás s a jólét megteremtése meg vannak bontva, vagy gátolva vannak fejlődésükben. Minél jobban tozokk az egyes hatalmak fegyverkezésüket, annál kevésbé felelnek meg annak a célnak, amelyet a kormányok maguk előtűztek. A gazdasági válságok nagy részükben a mértéken túl való nagy fegyverkezésnek tulajdoníthatók. Véget vetni ennek a folytonos fegyverkezésnek és fellélni az ez időközött ama veszélyek elhárítására, amelyek az egész világot fenyegetik; ez a legfőbb kötelesség, amely ma minden államra hárul.

Ő felsége, átháta ezektől az érzelmektől, meg méltóztatott engem bizni, hogy valamennyi kormányom, amelyeknek képviselői vannak az orosz udvarnál, javaslata hozzá meg értekelést összeültet, amely ezzel a komoly problémával foglalkozik. Ez az értekelést néven segédolmával kedvező előlét volna a kezdő évszázadra isten. Hatalmas gyűjtőpontjában egyenestől minden állam társodásait, amelyek ócsinált törekzenek, hogy győzelemre segítsek az általános béke nagy eszméjét a rombolás és visszavonás eleme föltét és egyuttal éppen a méltányosság és a jog alapelveinek az egyetemes elismerése útján, amely alapelveknek az államok biztonsága és a népek jóléte nyugszik, megsziárdítandó az államok egyetértését.

Ma ezeken a körülményeken február 9-én, a következő távirati jelentés érkezett hozzánk:

Pétervár, február 9.

Korábban 65.000 főnyi orosz katonaság van koncentráva. Tíz ezer embert a szibériai vasuton indítanak Japán ellen. Az orosz admirális haditengerés alaponoldala, hogy a partokról elektromosság által szabályozható torpedóival egy csapatára kell elpusztítani az ellenséges flottát.

menjen el a rezerenshez s kérje ki a jóakarát. Mikor említette, hogy Soós bíró az ügy rezerense, mondtam neki, hogy ismerem a bíró urat csak menjen hozzá s kérje meg. Pénzt azonban sohasem kértem tőle Soós bíró részére.

— Pedig a vizsgálat, illetve a nyomozás során azt vallotta, hogy 200 koronát kért Soós bíró részére?

— En nem kértem. Arra a vallomásomra pedig már délelőtt is tisztelettel kijelentettem, hogy azt kényszerhelyzetben tettem. Akkor már nagyon dühös voltam. Képes lettem volna az egész törvényszéket feloldítani s mérgemben mondtam azt.

— Milyen ember maga akkor, hogy egy ártatlan emberre ilyét mer valani.

Hát a Soós bőre különb az enyémmél, én is ártatlan voltam s mégis becsuktak.

Következett Schlesinger Leó kihallgatása.

— Ismeri Schwartz Ábrahámot?

— Igen. Ő volt az aki megfenyegetett azzal, hogy ha nem megyek Soós bírósza s nem fizetek neki 200 koronát, két heti fogházat kapok. Erre elmentem Soóshoz s átadtam a Schwartz névjegyet s kértem jóindulatát a Ney Simon ügyében. Soós bíró erre azt felelte, hogy az én dolgom nagyon nehéz. Különbösen beszéljek csak Schwartz-ral tovább.

— Kért öntől Soós bíró pénzt?

— Nem kért. Csak azt mondta, hogy az ügyem nagyon nehéz bonyolult, s még azt is tudakolta, hogy hol van a boltom.

— Kínált-e neki pénzt?

— Nem kínáltam, de nem is volt szándékomban adni.

Dr. Balog Imre volt Schlesinger Leó védője. Ő felét utasította, hogy Schwartz ellen tegyen tőljelentést, ha arra akar a bíró hogy a bírót vesztgesse meg. Néhány lényegtelen tanuvallomás után az elnök a tárgyalást holnapra halasztotta.

§§ A Párisi Áruház katasztrófája. A Párisi Áruház katasztrófája ügyében tudvalevőleg megindították a nyomozást Szecserbouszky Szamszló tűzoltó-főparancsnok, ezenkívül a magánépitési bizottság ama tagjai ellen, akik engedélyezték az épület terveit. A tűzoltó-főparancsnok ellen azért is folyt a nyomozás, mert a mentésnél nem jártak el kellő körültekintéssel és gondossággal. Ezenük az ügyesség megszűntette az eljárást, ellenben vádiratot adott dr. Szendésy Sándor háttuladonos, a Goldberger-testvérek, a Párisi Áruház tulajdonosai, Eszlary Sándor VII. kerületi előjáró és Pláner Gyula kerületi mérnök ellen tizenhárom rendbéli gondatlanságból okozott emberölés és gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétsége miatt.

A vádirat azon alapult, hogy a tűzkatasztrófa veszedelme terjedése csak azáltal vált lehetővé, hogy a ház ndvarát üvegtövel borították be és üzleti célra használták. Az udvari üzleti helyiségek ablakai pedig a lépcsőházba nyíltak, minthogy a tűz ez üzleti helyiség felé terjedt, a lakók a lépcsőházon keresztül — a vádirat szerint — nem menekülhettek. A kerületi előjárót és mérnököt pedig azért vádolta az ügyesség, mert a Párisi Áruházat nem vettek fel a tűzveszélyes telepek lajstromába.

A vádanasok Czárás István táblai bíró elnöklöletét (előadó: Székács Aladár. szavazó: Makucs Arthur) ma tárgyalta az ügyet. A vádatbíróságot dr. Patáki Gyula királyi ügyész képviselte Goldbergereket Polonyi Géza és dr. Vassonyi Vilmos, a többieket dr. Nagy Dezso, ifjabb dr. Erdélyi Sándor és dr. Róth Pál védte. A vádanasok eltagadta a védők érvelését, mert kiderült hogy a Párisi Áruház hatósági engedéllyel épült fel, a terveknek megfelelően és az ügyesség egyik terhelttel szemben sem tudott oly mulasztást elkövetni, ami gondatlanságot képezne. A tárgyalás során beigazolást nyert, hogy a Goldberger-testvérek hatósági felszólítás nélküli üzleti helyiségeiket vízcsapokat alkalmazzák és személyzetüket az oltásra begyakorolták. A katasztrófa igazi oka mint a vádanasok máis tárgyalásán kidomborodott, az volt hogy úgy a szerencsétlen áldozatok, mint a bűzoltók nem voltak nyomban tisztában a tűzveszélyes borszármagysággal és e miatt nem gondoltak a gyors mentésre. A vádanasok ennek következtében a további eljárást az összes terhelttel ellen megszüntette. A határozásban a vádhatóság képviselője megnyugodott s így az jogerőssé vált.

§§ A társadalom büne. Ma állt a bíróság előtt az a szerencsétlen műegyetemi hallgató, aki a technika laboratóriumából ellopott egy platina-összetét, hogy laboratorisa a tandíját. Dr. Varga Lajos ügyész és dr. Dick Hugó védő egy értelemmel hanguloyozták, hogy a társadalom bűnét tárja fel ez az eset. Azét a társadalomét, amely a bűn útjára tereli azokat, akik tanulni akarnak s nincs hozzá elegendő anyagi erejük. A bíróság a szánalomra méltó fiatalbért kéthónapi fogháza ítélt, ebből egy hónapot és huszonegy napot kitöltöttek vett a vizsgálati fogsággal.

SPORT

•• Football-mérkőzés. A Budapesti Torna-Klub és a 88. Football-Klub február 14-én délután harmadik órakor football-versenyt tart. A verseny a két klub között az ősszel eldöntetlen maradt mérkőzés folytatása.

•• Birkózóverseny. A Magyar Testgyakorlók Köre február 28-án birkózóversenyt rendez. A verseny iránt sportkörökben nagy az érdeklődés.

Legujabb.

A keletázsiai háború.

London, február 9.

Pétervárról jelentik a Reuter-ügynökségnek: Holnap császári manifesztumot tesznek közzé, amely a háborút proklamálja.

Pétervár, február 9.

(Hivatalos távirat.) Az Oroszország hadüzenetéről szóló jelentés még korai. Hivatalosan erről mit sem jelentettek.

Pétervár, február 9.

(Hivatalos távirat.) Vladivosztkóban és az oroszok által megszállt területen, továbbá a kelet-kínai vasut mentén kihirdették a hadállapotot.

New York, február 9.

Háy államtitkár jegyzéket intézett a hatalmakhoz, vajjon hajlandók volnának-e Oroszországhoz és Japánhoz intézendő olyan közléshez csatlakozni, amely azt mondja, hogy az ellenségeskedések tartama alatt és után Kína semlegességét és területének integritását el kell ismerni. Hay államtitkár kedvező választ vár. E jegyzék diplomáciai körökben nagy szenzációrt kelt, mert világosan azt célozza, hogy Oroszország Mandsuriából kivonulásra kényyszeríthessék.

Róma, február 9.

A kamarában a kínai kiadások tárgyalása során Giolitti miniszterelnök kifejtette, hogy az olasz kormánynak az orosz-japán konfliktusban semlegesnek kell maradnia és arra kell szoritkoznia, hogy mindent megtegyen a békés megoldás előidézésére, vagy legalább a konfliktus lokalizálására.

Páris, február 9.

A Temps a következő, nyilván hivatalos forrásból származó kommunikék közli: Az angol kormány teljesen el van tökélye, hogy ígérétéhez képest szoros semlegességet tanusítson. A vizsály e szerint lokalizálva van. Landedonne a tegnapi minisztertanácsban szöszertint a következőket mondta: Bizonyossá lettem abban, hogy most már nem lehetséges a közbenjárás, mert azt Japán nem fogadná el és mihielyt egyszer az ellenségeskedések megkezdődtek, nem mard egyéb hátra, mint azoknak szabad folyást engedni. A Temps továbbá arról értesül, hogy az itteni orosz katonai attasé tegnap azt mondta:

— Mintogy a japánok a háborút akarják, meg fogják kapni, meg pedig alaposan.

A Port-Arthur előtt álló orosz hadihajók ellen intézett támadás híre francia körökben meglehetősen deprimáló benyomást tett. A lapok kiemeleik, hogy a japánok épp úgy, mint az Oroszországhoz való diplomáciai viszonyt a szokásos nemzetközi szabályok figyelembevétele nélkül szakították meg, az ellenségeskedéseket is az erre vonatkozó formalitások mellőzésével kezdték meg.

TÁVIRATOK

A sorozás Ausztriában.

Bécs, február 9. A Wiener Abendpost közli: Tekintettel arra, hogy a delegációk tárgyalásai meghosszabbodtak s így a Reichsrath nem kezdheti meg újabb működését, ennek következtében a sorozás nem mehet végbe márciusban, mint rendszeren, a sorozás tehát egy hónappal elhalasztatik.

A spanyol helyzet.

Madrid február 9. A szemátluban Davila (szabadadvü) meginterpellálta a kormányt politikája iránt és kifejtette, hogy kilenc hónap alatt három miniszterváltás volt. Szerinte a helyzet olyan, mint az 1868-iki forradalom előtt volt. A kamarában azt kérdezte gróf Romanones, hogy a pénzügy szabályozására vonatkozó törvényjavaslatot miért nem veszik tárgyalás alá. A kamara elnöke és a külügyminiszter az erre vonatkozó vitának elhalasztását kért. Az elnök megtagad a Romanones indítványának fölvásását. A kisebbség zajosan tiltakozik, az asztalokon dobol, mire az elnök az ülést berekeszti. A holnapi ülésre a kisebbség rosszallal akar szavazni az elnöknek.

A macedóniai események.

Konstantinápoly, február 9. A porta egy kiküldöttje az entente hatalmak nagykövetségeinél ma hiában igyekezett a csendőrség újjászervezésére kiküldött bizottság mai ülésének megakadályozását. Az ülés előtt az entente hatalmak nagykövetségei jegyzék útján tudatták Tofik basa külügyminiszterrel a tárgyalások megkezdését és kérték tőle a szükséges anyagot. Közvetlenül a gyűlés meg-

nyitására De Georgis tábornokot a hadügyminiszteriumba hívták, mire azután az osztrák-magyar nagykövetségnek elnököt a bizottság ülésén, melyen résztvettek az osztrák-magyar és orosz nagykövetség katonai attaséi, valamint a többi nagyhatalom beosztott tisztjei. Altan német őrnagyot, ki csak ma érkezett ide, Leipzig őrnagy katonai attasé képviselte. A tárgyalások teljes egyetértésre vezettek és elhatározták, hogy azoknak eredményét befejezésükig titokban tartják. A portának az entente-hatalmak nagykövetségeihez intézett közlése azt mondja, hogy rövid idő előtt Filippopoliban 30 komitációs zászlókkal vonult végig az utcán és a Vrapan elővárosban tüntetett, mire részben Szófiába, részben Tatár-Paszarszokba utaztak. Sztefolhalki bandafőnök Stojiliba utazott a határra. Továbbá az áll a közlésben, hogy Filippopoliban 400 komitációs zaklata a mohamedánokat, mit a helyi hatóságok nem akadályoztak meg, továbbá, hogy Szárafov visszatérte után a bandák be szándékoznak törni Törökországba.

Közigazdasági táviratok.

Bécs, február 9. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladott búza: tiszavideki 8.65—9.10 K., bányási 8.—8.55 K., mosoni 8.25—8.45 K. Rossz, 16t felvidéki 6.90—7.—K., pestmegeyi 6.90—7.05 K., magyar tengeri 5.75—5.90 K., magyar zab 5.85—6.40 K., válogatott 6.65 K.

Bécs, február 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délidáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 629.50. Magyar hitelrészvény 737.— Angol-Osztrák bank 272.50 bécsi bank-egylet 494.— Union bank 518.— Länderbank 420.50 Osztrák-magyar államvasút részvény 660.— Déli vasút 79.75 Kibavólyi vasút 402.— Északnyugati vasút részvény —.— Dohányrészvény 315.— Rimamurányi vasút 400.— Alpesti bányarészvény —.— Májusi járadék 99.70. Magyar korona járadék 97.85. Török sorjegyek 112.— Német birodalmi mára 117.50—117.20. Napoleon'or 19.04.

Berlin, február 9. (Gabanotársaság.) Búza májusra 169.75 márká (9.95 korona), júliusra 170.75 márká (10.— korona). — Rossz májusra 136.60 márká (8.— korona), júliusra 139.— márká (8.14 korona). — Zab májusra 128.75 márká (7.56 korona), júliusra 131.50 márká (7.71 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 111.25 márká (6.63 korona), júliusra 111.25 márká (6.63 korona). — Spiritus 70 márká (árfolyam 117.20 korona per 100 márká.) Irányzat: várakozó idő: felhős.

Berlin, február 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Leti forgalom: 4% os magyar aranyjárdék —.— Magyar koronajárdék 97.50. Osztrák hitelrészvény 199.10. Osztrák-magyar államvasút 135.— Déli vasút 14.70. Északnyugati vasút 216.— Kibavólyi vasút —.— Orosz bankjegy közepén —.— Busenbheirai —.— Orosz bankjegy —.— (Utimo.) Lombard —.—

Utimo, február 9. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 685.— Uj török konzol 81.50. Egyiptomi járadék 105.06. Osztrák Länderbank —.— Páris: bank-csuszony 1000. 3% os francia járadék 98.10. 4% spanyol járadék 82.90 3% uj törleszthető járadék 96.40. Crédit foncier de France 660.— A pesti önkormányzat —.— 4% 1890. román kölcsön —.— Görög kölcsön 206.— Váltó Olaszországra 0% s/10. Váltó Amsterdamra 206.40. Váltó Britszékre 0% s/10. De Beers 493.— Chartered 50.25. 5% bolgar kölcsölyeje 375.— Magyar aranyjárdék 99.30. Déli vasút 30.— Váltó Londonra 252.10. Osztrák aranyjárdék 100.— Török sorjegy 112.— Meridional vasút 701.— 4% olasz járadék 101.— Ottomán bank 587.— 3% os francia járadék —.— Osztrák földhitelezés —.— Déli vasuti elsőbbségi kötvény —.— 4% os 1896. román kölcsön —.— Dohányrészvény 330.— Váltó Bécsre 103.87. Váltó német piacokra 121.62. Rio 11.85. East Rand 151.— Randlontein 58.— Magyar Jelzálogbank 538.— Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 9. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aróivamok januára. Efti forgalom Osztrák hitelrészvény 199.80. Német bank 218.— Disconto 184.30 Berini kereskedelmi bank 148.50. Gelsenkircheneri 2.3.30. Harpeni 189.— Laura-kohó 224.70. Olasz járadék —.— Hibernia 191.30. Az irányzat szilárd.

New-York, február 9. (Terménytársaság.) (Zárlat.)

Gyapolt: New-Yorkban helyben 14.25 (14.25). Febr.-ra 12.42 (12.20). Májusra 13.— (13.78). New-Orleansban helyben —.— (—). — Petroleum: Stand whitth New-Yorkban 9.10 (9.10). Stand white Philadelphianban 9.05 (9.05). Refined in Cases 11.80 (11.80). Credit Balances at Oil City 1.85 (1.85). — Zsír: Western steam 8.— (7.80). Rohe és Brothers 7.80 (7.75). — Tengeri irányzata szilárd. — Februára —.— (—). — Májusra 59.1/2 (58.1/2). — Júliusra —.— (—). — Búza irányzata szilárd. — Piroz őszil helyben 98.— (97.—). — Febr.-ra —.— (—). — Májusra 96.1/2 (95.1/2). — Júliusra 91.1/2 (89.1/2). — Szept.-re —.— (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: lair Rio 7. sz. 7.1/2 (7.—). — Febr.-ra 5.65 (5.45). Májusra 5.85 (5.70). — Lass: Spring Wheat cears 4.— (4.—). Cukor: 2.1/2 os —2.1/2 os (2.1/2 os —2.1/2 os). Ón: 37.75—28.— (27.50—28.—). Bes: 12.25—12.60 (12.25—12.60). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 9. (Terménytársaság.) (Zárlat.)

Búza irányzata szilárd. Febr.-ra —.— (—). Máj.-ra 95.— (94.—). — Tengeri irányzata szilárd. — Februára 50.1/2 (49.—). — Zsír: Májusra —.— (—). — Júliusra 7.77 (7.52). — Szalonna short clear 6.81 (6.81) — Sertészsír: Májusra 14.70 (13.67). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A VIKTÓRIA-REND VITÉZE

(11) ANGOL REGÉNY

Irtá: Mrs. ALEXANDER

Ekkor Stapylton Valeria lépett be, 5 mögötte egy középkori, nyúlánk fiatalember alakja tűnt föl, fekete hajjal és nevető, kissé nyugtalan sötét szemmel. Kissé keskeny arcának igazi jellegét eltakarta lelőgő bajusza, amely világosabb volt a hajánál. Előkelőség ömlött el rajta s látszott, hogy igazi szabóművész készít a ruháit.

— Rupert lord! — kiáltott föl lady Hazelhurst — nem is tudtam, hogy ön már visszatért. Örvendek, hogy látom. Már attól tartottunk, hogy nem lesz itt a bábra.

— Legyen meggyőződve róla, hogy semmi esetre sem maradnék el — felelt Rupert hideg, finomkodó hangon.

— Hogy van a marquis? — kérdezte lady Hazelhurst.

— Azt hiszem, bízvást elmondhatom, hogy jól érzi magát. Nem is volt komoly baja. Nagyon kedveli a szarvasgombát, tengeri rákot, pástétót, májpástétót s hasonló dolgokat, nagyon elrontotta a gyomrát. Hisz tudja, hogy még annyira sem tud ellentánni a kísértésnek, mint egy két-csütendős gyermek.

— Így hát fölösleges volt ez az utazás.

— Persze! És milyen kiállhatatlan Páris augusztusban. Egészen a barbárok kezébe kerül ilyenkor.

— Engedje meg Everardné, hogy bemutassam önnek sir Stapylton Robertet. Manvers Rupert lordot ismeri már.

Everardné rámosolygott a generálisra, miközben a találkozásra való örömeinek adott kifejezést.

— Tavaszkor, amikor itt lenn tartózkodtam, akkor ön távol volt — mondotta Everardné — remélem, hogy kényelmesnek találják „Éden Lak”-ot.

— Annyira megtetszett, hogy szeretném megvenni.

— Igen? Ó bár megvenné, sir Robert, akkor Veli mindig itt maradna a közelben! — mondotta Margit. — De mondja csak kérem, miért kell neki ma este hazamennie? Még néhány fontos dolgot kellene megbeszelnünk egymással és lady Stapyltonnak még egy ládára való könyve van, amelylyel elszórákozhatik.

— Ugy! Hát velem mi történjék?

— Nem találna ön is valamit Mudié könyve között, ami kissé mulattatná? Hagyja itt Velit nálam, majd holnap, lunch után magam viszem át kocsin és tenniszek önnel.

— Ah! Nem lehet ellentállanom az ilyen ékeszólásoknak, nemde... Manvers? De annyit mondhatok, hogy lady Stapylton és én nagyon szomorkodunk, ha Veli nincs otthon.

— En sohasem szomorkodnám lady Stapylton társaságában.

Jól van, Nellie kisasszony, ha holnap biztosan hazahozza kis leányomat, akkor itt hagyom.

— Megbízhatik bennem, sir Robert. Ön aranyos ember!

— Remélem, hogy lady Stapyltonnak nem lesz kellemetlen — szolt közbe lady Hazelhurst mereven.

Ezalatt Everardné külön beszélgetett Rupert lorddal.

— Nagyon meglepett, hogy átlépett a gyalogsághoz, s ez az... mi is a neve az ezredének?

— A northumbriani határőrök!

— Hát ez az ezred valóban nagyon vegyes. Hogy tetszik az előkelő huszárezred után?

— Felényire sem olyan kellemetlen, mint hittem. És ha „muszáj”!... Tudja, hogy a bátyám nem akart addig kirántani a hinárból, amíg ott nem hagyom a huszárokat. Most tényleg, jó fiu vagyok, egészen más ösvényeken járok.

— Ah szomorú históriákat hallottam magáról. A fiam nagyon örül majd, hogy megismerheteti önnel a vidéket. Látogasson meg bennünket Dallingtonban. Remélem, hogy a jövő hónapban sok fogoly-vadászatot tartunk, hallom, hogy nagyon sok a fogoly. Nem Conway ezredes a parancsnoka az ezredének? Iskolatársa volt Everardnak. Férjem még nem látogatta meg, mert csak most szabadultunk meg a várostól.

Még egyre két csoportban beszélgettek, amikor János behozta a friss teát és kiültötte.

— Örülök, hogy éppen most jött ez az új ezred — mondotta Neville Margit a generálisnak. — A másik ezredben, amint hallom, — mert mi nem ismertünk senkit sem — csupa megállapodott házasságból volt, akik sohasem táncoltak s nem mentek sehová sem.

— És önnek persze jobban tetszenek az állhatatlan, nőtlen fiuk, ugy-e kisasszony? — kérdezte sir Robert. — No ez szép vallomás!

— Biztosítom, hogy egy szikrányit sem tördöm azzal, hogy állhatatosak-e vagy sem. Csak azt óhajtom, hogy fárhadhatatlan táncosok legyenek és hogy veres kabátjuk fényt adjon a bálomnak. Kedves sir Robert, kérem, vegye föl minden rendjelét és kitüntetését.

— Hölgyek szava parancs — felelte a generális udvariasan.

— Olvasgatta néha Byron műveit fiatal korában, sir Robert?

— Már, hogy én? Nem igen. Csak annyira, amennyire mindenki.

— De hisz éppen most idézte Byron: „Hölgyek szava parancs”.

— Ó ezt gyakran hallottam, de szavamra, sohasem tudtam az eredetét.

— Ez borzalmas! Velinak és nekünk kezünkbe kell vennünk önt generális ur, hogy ki-műveljük!

— Már kivénültem a tanulásból, kedves kisasszony. Fiatalkoromban nekem is voltak regényes hajlamaim, mint mindenkiné, s...

— Még él benned az emléke, édes atyuskám — mondotta a leánya, miközben odahozott egy csésze teát.

— Ah, te kis csacsi! Te persze mindig hizelegsz az atyuskádnak!

— Nem, sir Robert, önt mindenki tiszteli és szereli. Ne felejtse el, hogy velem kell táncolnia az első kottillont.

— Helyes, kicsikém. De most mennem kell. Kérem, lady Hazelhurst küldje haza épségben a kis leányomat. Igaz Rupert lord, visszajött már a fiatal Brown?

— Nem, hosszú szabadságot kapott.

— Azt hiszem, rögtön meglátogat engem, mihelyt haza érkezik.

— Kétségkívül.

— Nagyon szeretném már látni ezt a Brown urat, édesapám különösen kedveli — mondotta Valeria.

— És miért? — kérdezte Margit.

— Mert kitűnő tiszt lesz belőle s keresztül-kasul angol, — felelte sir Robert.

— Szerencsés fiu — mondotta Rupert lord — megkapta a Viktória keresztet — s ha ő nincs, nem igen részesülhetnék abban az élvezetben, hogy önnel teázom és csevegjek.

— Hogyan? — kérdezte Margit.

— Megmentette az életemet Shakdaránál, — felelte röviden Manvers.

— Nagyszerű ember lehet! — lelkesedett Margit. — El kell hoznia magával a bálunkra.

— Ne gondolja, hogy nagy hasznát veheti, — felelte Rupert lord szelid mosolylyal, — azt hiszem, nem valami szalonember. Brown jó fiu, csak hogy úgy kezdte a közlegénységben.

— De azért nagyon szeretetreméltó ember, kiáltott föl sir Robert.

— Azért kapta talán a Viktória-keresztet, mert Rupert lord életét mentette meg? — kérdezte Margit.

— Nem hiszem, hogy ez megérné azt a jutalmat, — jegyezte meg Manvers.

— Hát hogyan jutott a kitüntetéshez? — makkaszkodott Everardné.

Ó, amikor bevette a shakdarai szorost — szolalt meg most lelkesülten a generális. — Az ellenség számban erősebb volt, mint mi, és balról a hegyről egyre lövöldözött ránk ágyuival. Brown mint szárnysegédem szerepelt, mert nem igen vesztegethettük tisztjeinket. Amikor a szegény fiuk körülöttünk estek, Brown így szolt: „Ha néhány katonával felpakaszkodhatnánk erre a hegyre generális ur, akkor oldalt megtámadhatnók az ellenséget, s ellenük fordíthatnók saját ágyúikat. Fedezet alatt aztán kétszer annyit használt vehetjük ázsiai legénységünknek, mint most.”

Vissza lovagoltam Brownnal néhány lépésnyire, s láttam, hogy egy bátor kis csapat rászáná magát erre a kétségbeesett műveletre. „De hogyan mészik föl a hegyre sarkantyúval örmester?” — kérdeztem Brownót. — Csak hagyja itt a sarkantyúkat, remélem, lesz majd egyéb, ami pótolja őket.

— Amikor rápillantottam a fiu arcára, láttam, hogy olyanfajta ember, aki győzni tud. Kiválasztottuk a legkitűnőbb fiukat az ezredéből s mialatt utnak indultak, elől erősen tüzeltek, hogy megfélemszük az ellenséget. Azonban észrevettük Brown től, mielőtt embereivel fölérhetne volna a hegyre s az utolsó néhány yardnyi után harcolva kapaszzkodtak föl. Mind ennek ellenére mégis győztek, s csakhamar megszabadítottak bennünket a nagy lövegektől, amelyek közibénk repültek. Másnap, amikor nyílt mezőre értünk ki az erdőből, ez a Manvers — jó lova lévén — nagyon is előre nyomult, s csakhamar körülvették azok az ördögös hegyi lakók Brown, aki közibük vágatott, hogy Manvert kiszabadítsa, alighanem megölik, ha lovasságunk nem támadja meg felül az ellenséget, amely erre hirtelen takarodót fujt.

— Agyonlőtték a lovat is — vágott közbe Rupert — és engem is erősen megsebeztek. Azon-

ban Brown örmester valahogyan fölvetett a lovára és utközből egy-két ellenséggel megverekedve, épségben vitt vissza az ezredhez.

— Milyen hálás lehet ön és ezrede Brown örmester iránt — mondotta Margit elmerengve.

— Csak hogy, ha a közlegénységből küzdött föl magát, akkor alig tudja majd, hogyan kell viselkednie társaságban — felelte lady Hazelhurst kelletlenül. — Ne is hívjuk meg talán.

— Ó, Brown már természetből fogva uriember — mondotta sir Robert.

— És egy-két esztendő óta már a tisztiasztalnál eszik — tette hozzá lord Rupert.

— Akkor, remélem, nem veszi majd a szájába a kést — mondotta kacagva Valeria.

— En még akkor is megíhvánám, ha darócruhát viselne — mondotta batározottan Margit.

— Kisértésbe vitt egy vén katonát, hogy újra átélje csatát s utassza velük önöket, pedig már utban kellene lennem hszafel. Bocsnát hosszú látogatásomért, lady Hazelhurst — mentegődött a generális.

— De hisz mi kértük, hogy beszéljen el mindent, generális ur — kiáltott föl Margit.

— Nagyon érdekes volt — jegyezte meg Everardné — de azért mégis szerencsés ember az a Brown.

— Nemsokára szakaszt kap — szolalt meg újra Manvers.

Sir Robert ekközben elbucszott, majd gyöngéden megcsókolta a leányát és utnak indult. A leányok egészen az ajtóig kísérték.

— Henriette néni — mondotta Margit visszatérve — hívja meg ebédre Rupert lordot. Szükségem van tanácsára és segítségére a kottillon-jelvények dolgában. Azt hiszem, hogy félannyi sincs, mint amennyi kellene.

— Igazán, Rupert lord, ebédeljen velünk — erősködött lady Hazelhurst, aki különben unokatestvér volt a lordnak.

— Szívesen. Visszalovagolok a kaszárnyába, átöltözök és hét óra harminc percek itt leszek. Azt hiszem ez az ebéd ideje önnöknek?

Barna arcán elégedettség látszott, amikor eltávozott s Everardné is nemsokára követte.

Amikor a két leány visszavonult, akkor éjjel Margit odült a nyitott ablakhoz Valeria szobájában, s kibámult a holdba, amely ezüstös sávokat rajzolt a sötét pázsitra.

— Edesapád jó elbeszélő, Veli — szolalt meg Margit néhány perenyi csönd után. — Mennyi bátorság és vakmerő erőt rejtett elbeszélése! Ugy látszik, hogy Manvers Ruppert élete csak egy hátszalón mult. Nem tartom valami vakmerő katonának.

— Ó, azért a férfi mégis csak férfi — felelte Veli, miközben lebecsátotta aranyzóke fértjeit — egészséges férfi nem igen gyáva.

— Nem, nem is vadoztam ilyesmivel szegény Rupert lordot... csak hogy nagyon hideg.

— Talán egyszer majd azt találod még, hogy nem is olyan hideg — felelte Valeria.

— Mekkora hajad van! Csöngess Gibbsre, hogy kerülje meg, te ugy sem bírsz vele!... Azt hiszem mindent elrendeztünk már a bábra!... Milyen kár, hogy az a Brown nem uriember! Valószínűleg tájszóalással beszél és...

— Ej, hát ez az én gyökerestől reformáló szocialista Margitom! — vágott közbe kacagva Valeria s csöngött. — Azt hittem, hogy fölötte állsz az olyan csekélységnek, mint amilyen a modor, a stílus, vagy kiejtés.

— Fölötte kellene állnom, — sóhajtott Margit, — úgy kellene éreznem, mintha minden ember a testvérem volna, de nem teszem s csak elméletben érzek így. Következetlen teremtés vagyok. Es mégis keserves, hogy a származás elhomályosíthat ilyen érdemeket. Szomorú, hogy, ilyen előítéletek súlyosodnak az emberre, de ez csakis a nevelés következménye.

— Ugyan, édes Margitom, csak nem érthetsz meg mindent tizennyolcsütendős korodban, azaz egy hét még hiányzik a tizennyolcsütendőtől. Feküdj le, kedvesem, sápsádt vagy s Gibbs is itt van már.

VIII. FEJEZET.

Caresford kastélyának bálja volt a főesemény azon az éjszón. Azóta, hogy Everard Havrington Jakab nagykoru lett, nem esett még ilyen fontos ünnepség.

A Nellvillek régi, fényes kastélya bámulatosan alkalmas az ilyen mulatságokra, mint amilyen ez a bál volt, amelylyel megünnepelték Nellville kisasszonynak a társaságba való bevezetését.

A jövő tavaszkor mutatják be még csak hivatalosan, Margit kívánta ugy, hogy saját házában rokonai és ismerősei közt ünnepelje első szárnypróbálgatását.

A tágas, magas előcsarnokot, amelyből széles kettős lépcső vitt föl a képtárba és az emeleti szobákba, átváltoztatták ideiglenesen kertté.

(Folytatás következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A pont des arts.

— Párisi emlékek. —

Ott állottam a Szajna hídján Sejtelmes, nyári éjszakán S eszembe jött a Hauff leánya: A mesebéli kolduslány.

A lány, kirdi a német költő Megírt egy harmatos mesét, Aki e hídön várta egykor Minden éjjel szerelmesét.

Tudom, hogy szép volt a történet Tudom, hogy boldog vége lett, Tudom, hogy egykor, régesrég volt, Nagyon megfogta lelkemet.

Beh túláradt a lelkem akkor, Az ifjú álmod idején, És most e híd egy régi korból Egy régi képet hoz elém.

És most, amint az éjszakában Nézem a csillogó vizet: Egy hullám visszatér a múltból És vissza egy álomsziget.

S a lány, aki szívembe egykor Tündérülj virágot szótt, Az éjvilágból rám sugárzott, — A lelkemmel öleltem őt.

Fabula János.

A pesti zsúr.

Kedves szerkesztő ur!

Nagy élvezettel olvastam a minap lapjának egy cikkét a pesti zsúrról; mondatom találóan jellemezte a cikket a nevezetes intézményt.

De mi van a zsúr előtt és mi van a zsúr után, hogyan viselkedik a háziasszony e nagy nap előtt és utána, ezt önök meg nem írták. Pedig érdekes és rutnában is vonzó kép, melyet bizonyára csak azért nem festettek meg, mert önök nem nők, hanem csak férfiak.

A zsúr előtti napon vagy annak napján a háziasszony nagy buzgalommal sítál végig a Kossuth-Lajos-, a Koronaherceg- és a Váci-utókon és képmelvet tekint jobbra-balra, nehogy valamely zsúrképes ismerőse figyelmét ekerülje.

— Ugy-e eljön ma zsuromra?

— Nem hiszem mert nagy a migrénem.

— Ugyan édes aranyos, csak jöjjön el, ez majd szórakoztatja. Maga nélkül el sem tudom képzelni a zsuromat; maga az élet és eme. Biztosan elvárom... örök harag, ha nem jön!

A megszületett akit ennyi szeretetreméltósággal hívnak, leküzdö migrénjét és elmegy a zsúrra. Ott véletlenül egy hölgy melé kerül, aki, többnek igen soknak és nagynak képzeli magát, mert nem lateinernek a felesége. A két hölgy természetesen alig várt egymással néhány szót. A háziasszony sem oly szeretetteljő már, mint dében az utcán volt. Célját elérte, zsúrja igen látogatott s nem kell félnie, hogy a hölgyek, később a férfiak is, sőt még a fiatalemberek is soka mondó mosolylyal kérdik: Mi van X úrral? Alig látogatják zsuromat!

Végre a kellő vagy a megengedett időben a vendégek távoznak, titokban hátát adva istennek, hogy a s a onban az ástozást e tudják győzni. A háziasszony kimért udvarassággal bucsuzik...

Másnap a tegnapi zsúrja oly melegen meghívott hölgy találkozik a háziasszonnyal és kedveségre visszaemlékezve szívesen üdvözi. A köszöntést azonban hidegen fogadják és alighogy viszonozzák és ez ismétlődik mindaddig, míg két hét vagy egy hónap múlva a zsúr napja ismét nem közeledik. Addig a háziasszony viselkedése azt a benyomást teszi, mintha a köszöntőt nem ismerné, alig emlékezne rá.

De ha újra itt a zsúr napja megint csak megismeri a köszöntőt és rögtön elébe áll.

— Ugy-e eljön ma zsuromra?

— ?!

— Hogy magát meg nem látogattam? Ugyan ki fogja ezt olyan szigorúan venni? Ez nem volna magától barátságos! Egészen biztosan elvárom. Maga nélkül el sem tudom képzelni zsuromat; maga az élet elem. Biztosan elvárom... örök harag, ha nem jön!

Az így meghívott akár elmegy a zsúrra, akár nem, másnap ismét a feledés tárgyává lesz. — míg a zsúr leltár kiegészítése ismét sürgőssé nem válik.

Dr. F. S. né.

+ Lévelbelyegző gép. A postán feladott vagy a postára érkezett levelek lebelvélzése igen sok időt

vesz igénybe. A budapesti főpostán huszonnégy ember bélyegzi a leveleket s így nagyon lassan megy a dolog. A Magyar Ipar közli, hogy Brown Morisson és Vári Ede postabélyegző-gépet találtak fel, amely rövid idő alatt elvégzi a levélbélvélzést, amely órási munka olyan nagyforgalmú városban, mint amilyen Budapest is. A leveleket egy garatban glédába állítják s a gép, amelyben hármas bélyegző van, elkezd forgogni, minden levelet magához ragad lebelvélzi és nyomban az alsó garatba sodorja és ezt a műveletet oly gyorsasággal végzi, hogy amit huszonnégy ember egy nap alatt aig győz, a gép egymaga elvégzi egy két óra alatt. A gépet villamos motor hozza mozgásba, a bélyegzőket pedig elmésen alkalmazott festékespárnák táplálják. A gépet több ízben kipróbálták és már a főpostán is használják.

+ Vasúti kocsik alumíniumból. A francia államvasutak tíz személyszállító-kocsit csináltak — alumíniumból, amelyekkel a minap tettek először kísérleteket. Az érdekes kocsiknak mindazon részait amelyeket eddig vasból, vörös- és sárgarézből állítottak elő alumíniumból készítették, a tengelyeken, kerekeken, rugókon, fékeken és a kapcsolószerkezeten kívül. Az ilyen kocsik az alumínium könnyűségénél fogva harminc méterhátszával könnyebb a mostaninál; minthogy pedig Franciaországban egy vonat átlag husz kocsiból áll, a vonat egész sulya hatszáz méterhátszával lenne kevesebb, ami nagy különbséget jelent. Hogy az alumínium-kocsik olyan tartósak lesznek-e mint a mostaniak, azt csak a hosszabb használat fogja megmutatni. Hogy mennyire alkalmas az alumínium vasutikocsik gyártására, az legjobban a francia szakutódok véleményéből állapítható meg. Az első kísérlet után arra kériék a tudósok a vasúti minisztert, hogy ha a francia közlekedésügynek értékes szolgálatot akar tenni, ezentul vasúti kocsik csakis alumíniumból való gyártására adjon engedelmet.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Boldogtalan asszony. Ez is egy szomorú jelenet az élet tragédiáiból. Minden vagyonukat elvesztették, tönkrementek. Azután hirtelen elhagyta az ura, a két kis ártatlan gyerekével. Idestova egy esztendeje már hogy a híré se hallja. Remélheti-e még, hogy visszatér? Az asszonyi szív olyan csodálatos portéka, amely akkor is tud hinni, remélni, amikor már minden elveszett. És ez jól van, hogy így van. Az asszonyok nagy hite nélkül kivészett volna már a világ. Tán a feltámadást is az asszonyi szív hitte legelőször. Es van is feltámadás. Mindenből van. Még az ilyen féltalált állapotból is. Az a férfi olyan most mint az elrejtőzött Megy, jár, ki tudja hol kószál a nagy világban. Tü ekedik az étellel. Az anyagi összeomlás romjain valami új kis erősséget akar magának teremteni. ahová ledél alá hozhatja majd újra a kis családot. Egyszer aztán visszatér, mint a megriadt madár a fészékhez. Csak higyen, reméljen még továbbra is! Túzzón ki magának bizonyos időt, hogy addig még várni fog. Ha akkorára sem érkezik meg, öltösn gyászruhát és sirassa. mintha meghalt volna. Mire letelik a gyászév, lehet, hogy az utolsó órában mégis bekopogtat valakit az abakán: „Megjöttem, itthon vagyok. Fel-támadtam!” A gyerekei nem maradnak árván. És ha mégis így lenne, ha a nagy, erős asszonyi hit csalódva roskadna össze a kereszt alatt, akkor se essék ön kétségbe. Vannak jó emberek és jó az isten. Önnek élnie kell a gyermekeiért. Ön nemcsak asszony, hanem anya is. Az anyának a hite már csakugyan hegyeket mozdít. Ez már erősebb, mint akármely férfié. Hány özvegyasszony neveli fel a gyermekeit tisztességben, becsületben. Ön is fel fogja nevelni a magáit. A társadalom ilyen esetekben résztvevő és könyörületes. Ön iránt is az lesz. Bizték, reméljen és higgyen!

B. H. Sályi; F. M.; W. L. Sükösd; E. L. Beregszász; K. N. Komárom; V. Simonyi előfizet; E. S. Hegyalja-Mád. Az ortodox-vidék dobány-kisföldesek mozgalmának eredményeképpen most már az a helyzet: A dobány-árások üzleti helyiségeinek nyitvatartása tárgyában kiadott 1902. évi 42.782. számú körrendelet határozománya teljesen éspéssben fennmaradt ugyan, de annak visszaható ereje nem nyer alkalmazást azon izraelita dobányárásokra, akik az idevett körrendelet hatályba lépte előtt nyerték el a jogosítványt s így ezek, amennyben ortodox hitelveikbe ütköznek tartják azt hogy szombati napokon az üzletüket nyitva tartásák, ezentul is a régi eljárás szerint lojnak a dobánygyártmányokat árushatni. Ebben a kedvezményben az új dobányárások semmi szm alatt nem részesülhetnek és így előbb-utóbb az egész vonalon teljes érvény fog szerzetni a fennálló szabályoknak. Az egyéb részletekre vonatkozólag a verbóli rabbhivatal, amely a mozgalmat vezette, ad felvilágosítást. — N. T. Atól ír, milyen merőti a baj. — P. I. Zemplén. Mindez a politikai viszonyok alakulásától függ. Vérmes reménység nincs rá. — L. M. Sz. Sámson.

1. Három korosztályban jön sor alá. 2. Ha valóban családientartó, folyamodjék mennél előbb. — P. G. Esztergom. 1. Dehogy. 2. Fakeskedő-hivatalnok. 3. Virág. 4. Ez a jelentése: nem sajnálom magamtól. 5. Lehet kétszer is. — Vasutas. Nagyon sajnáljuk de cégek megbízhatóságáról nem adhatunk információt. — F. I. Nagykároly. Tegyen kézzé egy apórhárdeást, ennek biztos az eredménye. — H. Sz. Nem korrekt eljárás, amiért méltán felelősségre vonhatja. — Kolozsvári tanárjelölt. A helyi tanfelügyelő hivatalban minden megtudtad. — F. L. Huszt. I Orvostól kell tanácsot kérni. 2. Vaianly bélyegkereskedő eseteg használhat a. 3. Sorsjegyről legközelebb. — S. K. Magyar-Mecske. A beügyminiszternumhoz kell folyamodnia. — B. S. S. T. Országgyűlési képviselő és rendkívüli egyetemi tanár. — F. J. Gödöllő. Még nincs meghalasztva. — F. K. Kemece. Csak azt írta meg, hogy 1901. évben lépett ideiglenesen nyugdíjba; de hogy mely évben reaktiváltak arról nem szól. E nélkül nem lehet határozott választ adni. — P. 29. Bróly uton kötelezi megrendelésének betartására. — L. Zs. A canonica visitatio kötelezettségei alól nem mentes. — S. J. Ha úgy érzi, hogy őnt megsértette, kérje számon tőle a sértést. A szótár bármely könyvkereskedésben megrendelhető. — F. Gy. Jágónak. A pécsi postagazgatósághoz folyamodjanak. — V. J. Az előjárásnál tegyen panaszt.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Február 9. —

Table with columns: Állomások, Ma reggel 7h, Előző 4 órái, Hőmérséklet. Rows list various locations like Akna-Szalona, Szalmár, Várad-Namény, Ungvár, Eger, Rószny, Kismádk, Arvavárjaja, Losonc, Selmeczbánya, Budapest, Győr, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Hérsény, Keszthely, Pécs, Csáktornya, Eszék, Záhgráb, Püme, Cskvenica, Debrecen, Kecskemét, Orosháza, Szeged, Zombor, Zoraván, Arad, Temesvár, Versecz, Bányász, Drankova, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Székely-Keresztúr, Vajda-Hunyad, Nagyszeben, Botfalva, Bács, Bécs, Berlin, Birsritz, Pergignan, Páris, Pétervár, Konstantinápoly, Pánsza, Róma, Nápoly.

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ☉ = köd, ☾ = zivatar.

Házaszónk tegnap az ország keleti részén voltak helyenkint esők, ma reggel pedig nyugatról lett ismét esős az idő. A hőmérséklet délyugaton erősebb emelkedést mutat.

A depresszió Angliát, a maximum pedig Dékeletet borítja.

Európa enyhe és túnyomán esős jellegű időjárása alig változott. Német-, Francia- és Olaszország partjain erős szelek vannak.

Kültség: Enyhe idő várható, helyenkint — főleg az ország nyugati felében — csapadékkal.

Vizállás.

Table with columns: Feb. 9., Feb. 8., Feb. 7., Feb. 6., Feb. 5., Feb. 4., Feb. 3., Feb. 2., Feb. 1. Rows list various locations like Ann, Duna, Pánsza, Bács, Pozsony, Komárom, Budapest, Faka, Mohács, Gombos, Uvidék, Pánsza, Orava, Magyarfalva, Zsolna, Transzon, Szered, Rába, Sárvár, Győr, Zákány, Bács, Eszék, M. Szerdah., Székely, Szarvok, Mirovica, Ince, Szalmár, Kraszna, Latorca, Laborec, Ung.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerozte Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Béni.

Személyek:

U. Endre	Dalnoki	Petur bán	Ney D.
Gertrud	Plattné	Biborach	Szendrői
Ottó	Kertész	Sólyom mester	Piholer
Bánk bán	Provost	Udvarmester	Kárpát
Melinda	Krammer	Tiborc	Takács

Kézlete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

Flirt.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Ferenczy Ferenc.

Személyek:

Willensteiné	Rákosi	Weberné	Delli E.
Sándorné	Holvey L.	Fantoinné	Keczeri
Tisch Lina	Nagy Ib.	Grófi Tari	Gyenes
Stadinsky	Gál	Marossy	Mihályfi
Stadinskyé	Lánczy	Marossyné	Ligeti
Báró Webern	Horváth	Baró Rodák	Osászár

Kézlete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

A csodagyermek.

Böhözt 3 felvonásban. Írták Gavault és Charvay. Fc-dította Molnár Ferenc.

Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Iren	Tanay
Croche	Hegedüs	Lansquet	Vendrei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolcai
Jangruné	Gazsi M.	Marguerite	Kész

Kézlete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

Katinka grófné.

Nagy operett 3 felv., előjátékkal. Írta Faragó Jenő. Zenéjét szerozte Hübös Iván.

Személyek:

István gróf	Irsai	Resoda	Kápoinei
Anna grófné	Krecsányi	Aranyvirág	Sátori
Katinka	Küry	Ulrich	Ujvári
Teofil herceg	Kovács M.	Pásztorfiu	Szentmiklósy
Pető, diák	Komlósi	Ulászló gróf	Szirmai

Kézlete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

A hajduk hadnagya.

Operett 3 felvonásban. Írta Rajna Ferenc. Zenéjét szerozte Czobor Károly.

Személyek:

Blanchefort	Szabó	Hájas András	Tollagi
Balajthy	Farkas	Barbarina	Tomcsányi
Kressenbronn	Marton	Gaston	Szentgyörgyi
Vivenat	Giréth	Scherffenberg	Dénes
Aischoffshofen	Héthai	Szépici	Szilkei
Boronay Imre	Ráthonyi	Albafera	Iványi

Kézlete 7 1/2 óraker.

KIRALY-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

A fecskék.

Operett 3 felvonásban. Szövegét egy francia vígjátékból írta Pásztor Árpád, zenéje Konti József-től.

Személyek:

V. Pülöp	Thury	Udvarmester	Gabányi
Roger vicomte	Vécsey	Zárda főnőkné	Erdel B.
Duboulois	Papp M.	Testőrüzt	Oláh
Amélie	Szamosi	Jeroszlevina	Magay
Louison	Pedák	Háznagy	Cseh
Raton	Ferenczy	A jegyző	Szomori

Kézlete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1904. február hó 10-én.

Shakespeare-est.

Kézlete 7 1/2 óraker.

FOVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Még csak néhány napig!

Vénusz a földön.

Lineke nagy operettje (Kézlete 8 óraker.)

Nagy feltárást keltnek:

Bhaun-Likó

Tschernoff

Postillon

La belle Danie

Les 5 Parisiennes

stb., stb.

A Műkerthben reggeltől 5 óráig Vörösis Elek előadására hangverseny.

Finom úri fehérneműt

készít

Hollós J.

Budapeston,

kizárólag: V., Dorottya-u. 10.

Alapítva 1867.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Egyházi szent órák, keresztelő kannák, ékszerek, óvószekők

szélesreterjesítésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordított. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

művész

Budapest, Erzsébet-kört 29. szám.

300-500 korona

havi jövedelmet nyújt budapesti bankhoz, minden állásu, bárhol élő egyéneknek az 1883. évi XXXI. t. c. értelmében, sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásáig által.

Ajánlatok címzendők „Szerencse-híradó” kiadóhivatalához, Budapest, Postafiók 180.

Sorsjegyvétők

figyelmébe!!!

Sorsjegyvétel előtt, aki akár készpénzzel akár részletfizetésre kíván venni, forduljon bizalommal hozzánk. Semhol sem vehet oly előnyösen. Nincs túlfizetés, sem részletfizetés! Anonim tulajdon- és jártékos sorsjegyekre, értékpapírokra, valamint vidéki tehermentes pénztárak részvényeire a legmagasabb kölcsönökhet adnak előnyös feltételek mellett.

Bármennyi felvilágosítással készséggel szolgatunk.

SORSJEGY LETÉTI-BANK

BUDAPEST, VIII., József-kört 18.

Ügyünk minden helységben keresztetnek.

Ne vezesse magát félre,

ha EPP OLY JÓT

ajánlanak, mert

„TAURIL”

a jelen-

kor legzsióvóbb

tömitőanyaga áll ellent

legjobban: a magas és

talhevitett göznek.

(ismertetéssel, mintakkal és ajánlattal díjmentesen szolgaj

SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST

Foncière palota.

Bernáth E. Sándor

varrógép, korékpár nagy raktára és hany-szerelute

a m. k. posta és távirata szállítója

Csezes Áruhat havi részletfizetésre is adom és azokról 6 évig

felülök — Szakszerű motor, szőre berendezett mechanikai mű

helyemben a javításokat gyorsan és jutányos áron készítem.

Szállítók, intézők és társaságok hitelező berendezéseinek.

Videki küldemények biztosításnak. Közzétetteket díjazunk.

25%-al lezállított árak!

Butor

loggyeszedőből a legfinomabb kivitelű, jótállással. Meny-

szeregy kelényék, szalon, ebédlő, háló-tánc- és uti-szoba

berendezésekben különlegességek megépítéssel és felállításban.

Szállítók, intézők és társaságok hitelező berendezéseinek.

Videki küldemények biztosításnak. Közzétetteket díjazunk.

SZABÓ FERENC ÉS TÁRSA

Budapest, Kerepesi-út 12. sz.

(Síp-utca sarkán).

Férfiú gyengeség (impotentia), idegbetegségek, a hatóság titkos bínei a kiscspongnáknál egyedül csak a

DR. BRUN-FÉLE PERUIN-POR

(perui növényekből készítve)

Által gyógyíthatók biztosan, mert csak egyedül a dr. Brun-féle

„Peruin-por” alkalmas a nemző-

s szűrésre és felindememű gyen-

csőségnek elhárítására, s így

férfiaknak a tehetetlenség és nő-

knek a megtermékeny elvárására, nemkülönbözött nőhatóság

szor a nevel- és vérvértesek által

előfördött erőtelenséni, a kiscspongnások, önterítés

és az éjjeli magomlések, a gyengeség s a tehet-

lenség, férfú gyengeség eme betegségvonalhatan elő-

fordul által előfordított gyengeségi állapotoknál, továbbá

mindennemű idegbantalmaknál, u. m.: migräne, fej-

fájás, az ideg feszesség, álmatlan lesoványkodás és

előfordulás, az arc apátság, mélyen becsú, kék gyűrűk-

kel körüli szemek, öngyengeség, kedély-lehangoltság,

álmátlan, derékfontás, háterinc-fájdalom, mélyszervi

görcsök, dugulások, oknelkül remegés, a víz társaság

kerülése, tehetetlenség, a nő bajok, gyengeségi állapotok,

a lábak és kezök részletek, vérgyengeség, alvó-éjszakai

szor a nevel- és vérvértesek által

előfordított erőtelenséni, a kiscspongnások, önterítés

és az éjjeli magomlések, a gyengeség s a tehet-

lenség, férfú gyengeség eme betegségvonalhatan elő-

fordul által előfordított gyengeségi állapotoknál, továbbá

mindennemű idegbantalmaknál, u. m.: migräne, fej-

fájás, az ideg feszesség, álmatlan lesoványkodás és

előfordulás, az arc apátság, mélyen becsú, kék gyűrűk-

kel körüli szemek, öngyengeség, kedély-lehangoltság,

álmátlan, derékfontás, háterinc-fájdalom, mélyszervi

görcsök, dugulások, oknelkül remegés, a víz társaság

kerülése, tehetetlenség, a nő bajok, gyengeségi állapotok,

a lábak és kezök részletek, vérgyengeség, alvó-éjszakai

szor a nevel- és vérvértesek által

előfordított erőtelenséni, a kiscspongnások, önterítés

és az éjjeli magomlések, a gyengeség s a tehet-

lenség, férfú gyengeség eme betegségvonalhatan elő-

fordul által előfordított gyengeségi állapotoknál, továbbá

mindennemű idegbantalmaknál, u. m.: migräne, fej-

fájás, az ideg feszesség, álmatlan lesoványkodás és

előfordulás, az arc apátság, mélyen becsú, kék gyűrűk-

kel körüli szemek, öngyengeség, kedély-lehangoltság,

álmátlan, derékfontás, háterinc-fájdalom, mélyszervi

görcsök, dugulások, oknelkül remegés, a víz társaság

kerülése, tehetetlenség, a nő bajok, gyengeségi állapotok,

a lábak és kezök részletek, vérgyengeség, alvó-éjszakai

szor a nevel- és vérvértesek által

előfordított erőtelenséni, a kiscspongnások, önterítés

és az éjjeli magomlések, a gyengeség s a tehet-

lenség, férfú gyengeség eme betegségvonalhatan elő-

fordul által előfordított gyengeségi állapotoknál, továbbá

mindennemű idegbantalmaknál, u. m.: migräne, fej-

fájás, az ideg feszesség, álmatlan lesoványkodás és

előfordulás, az arc apátság, mélyen becsú, kék gyűrűk-

kel körüli szemek, öngyengeség, kedély-lehangoltság,

álmátlan, derékfontás, háterinc-fájdalom, mélyszervi

görcsök, dugulások, oknelkül remegés, a víz társaság

kerülése, tehetetlenség, a nő bajok, gyengeségi állapotok,

a lábak és kezök részletek, vérgyengeség, alvó-éjszakai

szor a nevel- és vérvértesek által

előfordított erőtelenséni, a kiscspongnások, önterítés

és az éjjeli magomlések, a gyengeség s a tehet-

lenség, férfú gyengeség eme betegségvonalhatan elő-

fordul által előfordított gyengeségi állapotoknál, továbbá

mindennemű idegbantalmaknál, u. m.: migräne, fej-

fájás, az ideg feszesség, álmatlan lesoványkodás és

előfordulás, az arc apátság, mélyen becsú, kék gyűrűk-

kel körüli szemek, öngyengeség, kedély-lehangoltság,

álmátlan, derékfontás, háterinc-fájdalom, mélyszervi

görcsök, dugulások, oknelkül remegés, a víz társaság

kerülése, tehetetlenség, a nő bajok, gyengeségi állapotok,

a lábak és kezök részletek, vérgyengeség, alvó-éjszakai

szor a nevel- és vérvértesek által

En Csillag Anna

185 cm. óriás hosszú

Lorány-hajamat, az ált-

lam felmálti kőcsés 14 hav-

használatá után éremet el-

őzőn kezdés az egyedül sze-

a haj használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

szakáll növeztés és már rövid

időre használatára, a névsz-

mozdítására, a fejér-erősíté-

sére, uraknál erős és teljes

